

อุบายบวช

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : การปฏิบัติจากประสบการณ์หลวงพ่อก็ดูแล้ว คิดว่าการที่เราต่อสู้ยึดมั่นกับกิเลสที่มีกำลังนะคะ ระหว่างเราถูกมันลากไป เราก็ดูมันไปด้วย ยึดมั่นก็ดูไปด้วย หรือว่าควรจะเป็นแบบไม่ตามไปเลย มันจะเกี่ยวเกี่ยว

ตอบ : มันเป็นจังหวะ

ถาม : ประสบการณ์จากด้านไหนมากกว่า

ตอบ : มันอยู่ที่คน อยู่ที่จริต เพราะเวลาพูดอย่างนี้ เพราะธรรมดาทุกคนมีเป้าหมาย ก็อยากจะไปให้ได้ทุกคน แล้วหลวงตาบอกเห็นใหม่ บอกให้พวกเราต้องตั้งสติ ธรรมะนี้แก้ปัญหามากๆ อย่างได้ เพราะทุกๆ อย่างเกิดขึ้นจากเราขาดสติ เราไม่มีความยับยั้ง แม้แต่เราเป็นผู้ใหญ่ทั้งชีวิต เวลาเราเป็นเด็กเราโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ เรามองย้อนกลับไปในชีวิตสิ ว่าตอนนั้นเราควรแก้ไขปัญหามาอย่างไร ถ้าเราเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ปัญหาในตอนที่เรายังอายุน้อยอยู่ ปัญหามาอย่างนี้เราคิดอย่างไร พอโตขึ้นมาปัญหานี้เราจะแก้ไขอย่างไร

ถ้าพูดถึงอายุขัยใช้ใหม่ ด้วยวัย เราจะเข้าใจปัญหานั้น แต่ขณะที่เราเป็นเด็ก เราเข้าใจปัญหานั้นใหม่ ปัญหานั้นใหญ่โตมาก เรายังไม่เข้าใจปัญหานั้นเลย ฉะนั้นถึงบอกว่า ธรรมะแก้ปัญหามาชีวิตได้ทุกๆ ปัญหา ทีนี้ถ้าเราคิดกันแบบนี้ไป เพราะพระนิยามพูดอย่างนี้ ว่าธรรมะนี้แก้ได้หมดเลย ทีนี้คำว่าธรรมะแก้ได้หมดเลย มันก็มีธรรมะอย่างหยาบอย่างกลาง อย่างละเอียด ธรรมะอย่างหยาบๆ เห็นใหม่ อย่างเรามีศีล มีธรรม เรามีสติ มีปัญญา มีศีล มีธรรมของเรา ชีวิตของเรา

มันจริงอยู่ เวลาเราเกิดขึ้นมาแล้ว มันมีความทุกข์ประจำธาตุขันธ์ มันมีทุกข์ไป ตามความจริงของมัน แต่ถ้าเรามีศีลมีธรรมของเรา นั่นก็ทุกข์ ชีวิตถ้าเรากระเสือกกระสน

เราก็กระเสือกกระสนของเราไปนี่แหละ แต่มันอยู่ในศีลในธรรมเห็นไหม เราไม่ไปสร้างปัญหาให้ใคร แต่ถ้าเราไม่มีศีลมีธรรมขึ้นมา มันประชดสังคมเห็นไหม เด็กที่มันประชดสังคมต่างๆ เพราะอะไรล่ะ เพราะมันบอกว่า พ่อแม่ไม่รัก สังคมไม่รักเห็นไหม แล้วมันก็ทำให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นมา ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมา สิ่งนั้นไม่เสียหาย

แต่ในที่นี้คำว่าศีลธรรม ศีลธรรมเฉพาะเด็ก เฉพาะวัยรุ่น แล้วศีลธรรมของเราละ ฉะนั้นเด็กมันก็จะบอกว่า ผู้ใหญ่ที่เป็นตัวอย่างละเห็นไหม ทุกคนจะบอกเลยเวลามีปัญหาขึ้นมา ต้องเริ่มที่การศึกษา ต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก แต่มันไม่มีตัวอย่างที่ดีให้เด็กได้ เอาเป็นตัวอย่างเลย ตัวอย่างที่ดีของผู้ใหญ่ที่ให้เด็กเอาเป็นตัวอย่างมันอยู่ที่ไหน พอพูดถึงศีลธรรม เราก็ย้อนมาที่เด็กเลย เด็กต้องมีศีลธรรม วัยรุ่นต้องมีศีลธรรม แล้วคนที่เป็นผู้ใหญ่ต้องมีศีลธรรมหรือเปล่าละ เห็นไหม อย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด

ฉะนั้นถึงบอกว่าธรรมะแก้ปัญหาได้ทุกๆ อย่างเลย แต่ธรรมะมันแก้ปัญหาของใคร แก้ปัญหาอะไร เราปรารถนาสิ่งใด ในชีวิตประจำวันเราก็เป็นเรื่องหนึ่ง เราออกชีวิตประจำวันเห็นไหม แล้วเราคิดกันเองว่า ธรรมะเป็นยาประจำบ้าน พอธรรมะเป็นยาประจำบ้านปั๊บ เราก็ใช้ของเราเองไง ยาประจำบ้านเราใช้ผิดก็ได้ ใช้ถูกก็ได้ ยาหมดอายุก็ได้ นี่ก็เหมือนกันธรรมะแก้ปัญหาได้ทุกๆ อย่าง ธรรมะเป็นยาประจำบ้าน คือว่าเราคิดแบบโลกใจ เราคิดแบบความเห็นของเราใช่ไหม ถ้าเราคิดด้วยความเห็นของเราละ มันก็เท่านั้นล่ะ

สีเลนะ สุขดิง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปทา ศีลเห็นไหม ศีลทำให้เกิดความปกติ ศีลทำให้เกิดเป็นโภคทรัพย์ สีเลนะ สุขดิง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปทา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะย่อมคุ้มครอง ถ้าธรรมะย่อมคุ้มครอง แล้วศีลของใคร ศีล อารานาสิล วิรติศีล ศีลสมุจเฉท สมุจเฉทเกิดจากเป็นพระโสดาบัน ศีลมันแตกต่างกันแล้ว สมุจเฉทปหานของพระโสดาบันนั้นมันเกิดจากใจ ศีลมันเกิดจากที่นี่เลย ศีลมันเกิดจากใจเลย ถ้าศีลมันเกิดจากใจแล้ว มันจะทำอกุศลของมันไม่ได้ เพราะมันไม่ได้ลุบล่า

ฉะนั้น ถ้าธรรมะคุ้มครองเห็นไหม ถึงบอกว่าธรรมะเป็นยา ธรรมะนี่แก้ปัญหาได้ทุกอย่างเห็นไหม แต่เราใช้มุมมองของเรา ที่ว่าใช้ความเห็นของเรา ไปตรึกในธรรมะไร จะเข้ามาตรงนี้แล้ว ไปตรึกในธรรมะไรไหม เราจะบอกว่า ถ้าเราตรึกในธรรมะ คำถามที่

ถามขึ้นมาเห็นใหม่ ว่าถ้าปฏิบัติขึ้นไป แล้วเราเจอกิเลสมากมายเลย แล้วกิเลสนี้ เราจะต่อสู้กับมัน เราจะขี้กับมัน หรือจะสู้กับมันอย่างไร

ธรรมะเป็นยาประจำบ้าน แล้วคนไข้ยาใช้ไปเป็นใหม่ อ้าว ธรรมะแก้ปัญหาก็ได้ทุกอย่าง อย่างเลย ทีนี้แล้วพอเราเปิดตู้ยามาถึงงเลยเว้ย เอ๊ยแล้วตู้ยา แล้วกูเป็นโรคอะไร แล้วเราจะกินยาอะไร ย้อนกลับมาที่พระไตรปิฎก นี่ก็คือตู้ยา ธรรมพระพุทธรเจ้าสุดยอดเลย แล้วเราศึกษากันมา เราจะใช้ยาอะไร เราใช้ยาเป็นใหม่ เราจะใช้สิ่งใด นี่ใจย้อนกลับมา ย้อนกลับมา เวลาปฏิบัติกันเราคิดกันอย่างไร

เวลาปฏิบัตินะ เราจะบอกว่า ถ้ามีมุมมอง มีความคิดกันแบบนี้ มันก็เป็นความคิด เรื่องโลกียปัญญา ความคิดแบบโลกๆ ใจ ถ้าโลกียปัญญาความคิดแบบโลก มันก็ดูๆ แบบโลกๆ มันอาศัยความเป็นเรื่องโลก แล้วก็ไปตรึกในธรรมะกัน เห็นใหม่ บอกว่าธรรมะแก้ได้ทุกอย่าง แล้วอย่างสิ่งที่ทำกันไป เราจะบอกว่ามันเป็นกระแส มันเป็นความเห็นของเขา แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่

เวลาโยมมาทำบุญกันนะ มาวัดมาทำกิจกรรมกัน อย่างนี้เราสร้างบุญกุศล แต่สังเกตได้ใหม่ เวลาถ้าเรามาส่วนตัว ๒๔ ชั่วโมงนี้เป็นเวลาที่เรปฏิบัติใช้ใหม่ ถ้าเรามาถือศีล เรามาปฏิบัติ ๒๔ ชั่วโมงโยมปฏิบัติหมดเลย อันนั้นเห็นใหม่ อันนั้น มันจะทำให้เราได้เข้าไปสัมผัส ได้เข้าไปประสบความจริง แต่อันนี้มันเป็นกิจกรรมเป็นคณะมาใช้ใหม่ เป็นคณะมามีกิจกรรม ทำกิจกรรมอย่างนั้น พอทำกิจกรรม เราเห็นแต่ตรงนี้ใจ พอทำกิจกรรมขึ้นมา เรื่องโลกเห็นใหม่ เรื่องทาน เรื่องศีล เรื่องภาวนา ถ้าเทียบเวลาโยมมาจำศีล โยมมาทำอย่างนี้หรือเปล่าละ ทีนี้ส่วนที่โยมมาทำอย่างนี้ก็มิ เพราะเขาตั้งใจทำอย่างนี้ เขาว่าสิ่งนี้เป็นบุญกุศลของเขา

เวลาเราปฏิบัติเป็นพระเห็นใหม่ พระเวลาปฏิบัติขึ้นมา จะมีข้อวัตร ฉันทน์น้ำปานะ ตอนบ่าย ฉันทน์เสร็จแล้วทำกิจกรรม มีข้อวัตรเหมือนกัน เพราะมันมีเรื่องให้ผ่อนคลาย ไม่ให้กดดันในความคิดของเรา ทีนี้มันกดดันใช้ใหม่ เราบอกว่า นี่ก็เรื่องโลก ข้อวัตรปฏิบัติ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วเห็นใหม่ พระเวลาปฏิบัตินะ เวลาที่มีกิจกรรม เราบอกว่าเราไม่มีเวลา เราจะปฏิบัติ เวลาให้ปฏิบัติให้นั่งภาวนาก็นั่งไม่ได้นะ ก็อยากออกมาทำกิจกรรม การทำกิจกรรมต่างๆ นี่มันจะทำให้ผ่อนคลาย

นี่เราบอกว่า โลกมันก็มีความจำเป็นเหมือนกัน เรามาปฏิบัติเพราะอะไร เพราะเราเกิดมาในโลกเห็นใหม่ เราอยู่กับโลก ที่นี้พอเราอยู่ในโลก ความเห็นของเราก็เป็นโลก ที่นี้พอถ้าเราจะพยายามสู้กับเรา เพื่อให้จิตสงบเข้ามา เพราะเราปรารถนาให้จิตสงบเข้ามา พวกเราเวลาปฏิบัติกัน เราเคยมีจิตที่ปลอดโปร่ง จิตที่มันมีรากฐานของมัน สังเกตไหมว่าความคิดในตอนนั้น เราจะมองโลกไปอีกแง่หนึ่งเลย โลกนี้น่าอยู่ น่าอาศัย

แล้วเราจะสงสารคนที่ไม่มีความหวัง เราจะสงสารเขามาก เพราะอะไร เพราะเวลาจิตเรา มันมีความสงบ มันมีพื้นฐานขึ้นมา มันเข้าใจปัญหาใจ เราจะชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างเรื่องโลกกับธรรม พอเราจิตสงบเข้ามา แล้วปัญหาที่เกิดขึ้น เราจะช้อยู่กับมัน ถ้ากำลังเราไม่พอ คำว่าควรจะช้อยู่กับมัน หรือไม่ควรช้อยู่กับมัน

ถ้าหากว่าช้อยู่กับมัน พอช้อยู่กับมัน ปัญหามันเกิดแล้ว จิตใจเราไม่มีรากฐาน เราช้อยู่กับมันนะ มันดูคนกระซอกเราไปตลอดเวลาเลย ถ้ามันดูคนกระซอกเราไปตลอดเวลา เราไม่มีกำลังเห็นใหม่ เราต้องวาง วางเข้ามาเพื่อให้ เพราะคำว่าวาง คำว่าวาง มันไม่มีเหตุผลใจ เพราะถ้ามันช้อยู่กับเรา เราสู้กับมัน กำลังเราไม่มี กำลังเราไม่พอใช้ไหม แล้วถ้าไปช้อยู่กับมัน มันจะไปอย่างนั้นตลอด

แต่ถ้าพูดถึงว่า โดยที่ไม่มีเหตุผลอะไรเลย ก็ทิ้งเลย พุทโธๆๆๆ เลย ถ้าพุทโธจนมีกำลังขึ้นมาซะ พอกำลังมันมี แล้วจิตใจมันปลอดโปร่งเห็นใหม่ เรากลับมาที่ปัญหาเดิมนั้นนะ จะไม่เป็นปัญหาเลย เพราะอะไร เพราะมันเหมือนมีคนมันคมกล้านะ มันจะฟันสิ่งใด มันจะคาสิ่งใด ปัญหานั้นมันฟันได้ขาดหมด คือปัญญามันชำแรก ปัญญามันแก้ไข มันขาดหมดเห็นใหม่

กรณีอย่างนี้ มันก็อยู่ที่ผู้ประพฤติปฏิบัติ เพราะผู้ที่ปฏิบัติไม่มีประสบการณ์ใจ เราถึงบอกว่า เวลาผู้ที่ปฏิบัติไปแล้วมีประสบการณ์ใจใหม่ พอมีประสบการณ์ คนถามปัญหา อย่างนี้ควรทำอย่างไร อย่างนี้ควรทำอย่างไร "ไอ้คนที่ทำอยู่ไม่มีประสบการณ์ใจใหม่ มันแบบว่า มันตัดสินใจอะไรไม่ได้" แต่คนที่ปฏิบัติมาแล้ว มันผ่านมาแล้ว มันรู้หมด พอรู้หมดหมายถึงว่า ถ้าเ็งช้อยู่อย่างนี้ เ็งช้อยู่อย่างนี้นะ ถ้าจิตเ็งไม่สงบลงก่อน เ็งช้อยู่อย่างนี้ เ็งก็เป็นแค่นี้

แล้วมันไม่ใช่แค่ธรรมดาณะ มันจะเหนื่อยยากมาก มันเหนื่อยยากหมายความว่า มันจะน้อยเนื้อต่ำใจ มันเหมือนเรายกไม้ขึ้น เราต้องพยายามยก แล้วกลางแดด กลางฝน เราทุกข์ไหม หนี่ความคิดเหมือนกัน เราต้องการปล่อยวางมัน แต่เราปล่อยวางมันไม่ได้ ทุกข์ไหม ทุกข์ แล้วทุกข์ทำไมเอ็งไม่วาง อ้าว มันก็ละล้าละลังเห็นไหม

แต่ถ้าคนเป็นแล้ว ถ้าเอ็งไม่วางนะ ครูบาอาจารย์เวลาตอบปัญหา เขาตอบปัญหา กันอย่างนี้ ถ้าอาการอย่างนี้ การกระทำอย่างนี้ มันจะเป็นอย่างนี้ แล้วยังคือคิด แล้วกระทำ ต่อไปนะ เอ็งจะทุกข์อย่างนี้ แต่ถ้าเอ็งทิ้งได้นะ เอ็งทิ้ง ทิ้งไม่มีเหตุผล ทิ้งโดยไม่มีเหตุผล เลย พอไม่มีเหตุผลปั๊บ มันจิตใจมันไม่ยอมทิ้ง ทิ้งมันยังต้องมีสติบังคับเห็นไหม พุท ุโธๆๆ บังคับมันเลย

ถ้าคำว่าทิ้ง วัตถุทิ้งก็จบนะ ความคิดทิ้งแล้วมันก็เกิดอีก มันทิ้งไม่ได้ มันทิ้งแล้ว มันก็ยังคิดอยู่ คือว่าทิ้งมันแล้ว ทิ้งแล้วมันก็ยังคิดอยู่ มันทิ้งไม่ลง ต้องตั้งสติแล้วบังคับ พุทุโธๆๆ ทิ้งว่าการตัดสินใจ แต่ความคิดมันหลุดไปไหม เราทิ้งโดยการ ตัดสินใจ เพราะถ้าคนเป็นแล้ว ตัดสินใจเลยว่าสิ่งนี้ทำมาอย่างนี้ปั๊บ ถ้ายังอยู่อย่างนี้นะ ประสาเรานะ จิตมันอ่อนแออยู่แล้วใช่ไหม

พอความคิดมันมีกำลังลากไป พอลากไปปั๊บ จิตมันพอมันยิ่งพลังงานโดนลากไป มากๆ เข้า มันยิ่งอ่อนแอลงเรื่อยๆ ผลเสียมันส่งผลถึงตรงนี้ไง แต่ถ้าเรารู้ว่ามันมีผลเสีย พอรู้ว่ามีผลเสียปั๊บ พอเราจะทิ้งก็ทิ้งไม่ได้ เพราะว่ามันมีต้นเหตุความทะยานอยาก อวิชชามันอยู่ในใจ เราตัดสินใจว่าทิ้ง ตัดสินใจแล้วว่า ทิ้งละ พอทิ้งแล้วมันขาดไหม มัน ไม่ขาด

มันเป็นอย่างนี้ ถ้ามันไม่ขาดปั๊บ ถ้าเราตัดสินใจว่าทิ้งแล้ว ถ้าครูบาอาจารย์นะ ถ้า คำว่าตัดสินใจแล้วว่าทิ้ง นี่มันแค่ตัดสินใจว่าทิ้ง คิดว่าจะทำ ทำแล้วมันไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความจริง ก็ต้องตั้งสติไง พุทุโธๆๆ หรือจะขึ้นมันเลย พุทุโธๆๆ บังคับใจ บังคับ ไม้ให้พลังงานไปคิด ถ้าบังคับไม่ให้พลังงานไปคิด บังคับให้มันอยู่กับพุทุโธ นี่คือการ เสริม

เราสังเกตได้ไหม นักฟุตบอล เวลาแข่งฟุตบอล มันก็วิ่งรอบสนามนั้น นักฟุตบอล เวลามันซ้อม มันก็วิ่งรอบสนามนั้น แต่เวลามันซ้อมนะ มันเป็นเรื่องหนึ่งนะ เวลามันแข่งจริง มันเป็นเรื่องหนึ่งนะ

นี่ก็เหมือนกันจิตเวลาถ้ามันไปตามกิเลสที่มันลากไป มันโดนกิเลสลากไปนะ มันเหมือนกับการซ้อม มันไม่ได้ประโยชน์อะไร นักกีฬาที่ซ้อม เหมือนกับไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เหมือนกับไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย แต่การซ้อมนะทำให้ร่างกายเขาแข็งแรง เขาฝึกทักษะของเขา เขาทำประโยชน์ของเขา

ถ้ามันโดนลากไปอย่างนั้น ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ทีนี้ถ้าลงแข่งล่ะ พอลงแข่งขึ้นมา แข่งขึ้นมา เพราะมันเป็นการแข่งขันใช่ไหม มันเป็นการแพ้ชนะกัน ฉะนั้นถ้าเราบังคับจิตเราเลย ไม่ให้คิด มันมีการบังคับกันแล้ว เป็นข้อเท็จจริงแล้ว กลับไปที่พุทโธเลย บังคับเลย พุทโธๆๆ ไปอย่างนั้น แล้วได้ไม่ได้ การแข่งที่ว่าจิตมันจะสงบได้ไหม ถ้ามันสงบได้นะ มันจะเห็นเลยว่า อ้อ เพราะการที่ว่ากำลังมันไม่พอ มันเป็นอย่างนี้ กำลังไม่พอเป็นอย่างนี้

แล้วการกระทำอย่างนี้ มันจะมีวัฏจักรของมัน มันจะมีวงรอบของมันนะ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน เดินไปด้วยกัน ในวัฏจักรของมันเห็นไหม เราต้องทำความสงบของใจ ถ้าใจมันมีพื้นฐานสงบขึ้นแล้ว พอมันจะทำอะไรเข้า มันเป็นขึ้นเป็นอัน พอความเป็นขึ้นเป็นอัน มันสันตภิภูจฺจโก จิตมันได้สัมผัส เราได้สัมผัสเอง เราได้สัมผัสเอง เราได้ทำกันเองเห็นไหม เวลามันกระชากไป เราก็รู้ว่ามันกระชากไป ทั้งๆ ที่ว่าปฏิบัติธรรม ทั้งๆ ที่เป็นยาประจำบ้าน

ธรรมะมีประโยชน์มาก ทุกอย่างมีประโยชน์มาก ถ้ามีสติเห็นไหม คนเรามีสติ จะไม่คิดนอกกลุ่มนอกทาง นอกกลุ่มนอกทางเลย แต่มันจะมีสติกับเราตลอดไปไหม นั่นคือเป็นยาประจำบ้านนะ แต่ถ้าเป็นปัญญาในหัวใจ มันประจำหัวใจของเรา เรารู้อะไรควรและไม่ควร มันก็มีประสบการณ์อย่างนี้ มีประสบการณ์อย่างนี้ว่า ถ้าจิตมันลากไปอย่างนี้ จะมีทุกข้ออย่างนี้ แล้วถ้าเราบังคับขึ้นมา เราจะได้ประโยชน์อย่างนี้ พอทำขึ้นไปนะ พอทำขึ้นไปกิเลสมันรู้ทันนะ มันก็สร้างปัญหาขึ้นมาตลอดไปเหมือนกัน ตลอดไป

เราต้องพัฒนาขึ้นไป พัฒนาหมายถึงว่าเราจับหลักได้ เราจับหลักได้ว่า เรารู้ทันแล้ว เป็นอย่างนี้เห็นใหม่ เขาเรียกภavana เป็น เห็นใหม่ เวลาเราพูดถึงว่าคนว่าภavana เป็น อย่างไรเขาเรียกคนภavana เป็น อย่างไรเขาเรียกคนภavana ไม่เป็น คนภavana ไม่เป็นนี้จับหลักอะไรไม่ได้เลย พอจับหลักอะไรไม่ได้ มันภavana ไปแบบว่าจับพลัดจับผลูไป จับพลัดจับผลูไปอย่างนั้น เราไม่มีหลักการ

แต่คนภavana เป็น มันรู้มันเห็นว่าจิตสงบเป็นอย่างนี้ พอจิตสงบเป็นอย่างนี้ เรารู้แล้ว เหมือนกับคนบริหารได้ พอจิตมันสงบได้แล้วนะ จิตมันสงบเป็นอย่างนี้ใช่ไหม แล้วเราออกใช้ปัญญา มันเป็นอย่างนี้ แล้วถ้าใช้ปัญญาไปแล้ว มันจะพ่นเพื่อน จิตมันใช้พลังงานไป เราต้องกลับมาที่ความสงบ ถ้ามีความสงบมีพื้นฐานปั๊บ ก็กลับมาใช้ปัญญาอีก อย่างที่ว่า ถ้าสมาธิพอ เวลาเราใช้ปัญญาขึ้นมา สิ่งที่เกิดขึ้นมา มันเป็นปัญหา มันพิจารณาไปแล้ว มันจะปล่อย มันจะปล่อย นี่คือสมาธิพอ

ถ้าสมาธิไม่พอนะ คิดสิ่งใดก็แล้วแต่ มันจะดึงเราไปด้วย สังเกตได้ไหม เวลาเรามีความฟุ้งซ่าน เรามีความทุกข์ขึ้นมา เราใช้ปัญญาพิจารณาแล้ว มันไม่จบ นั่นละกำลังไม่พอ แต่ถ้าเราใช้ปัญญาพิจารณาของเรา แล้วปัญหานี้จบ มันจบได้เลย เพราะอะไร เพราะกำลังพอ มันจบได้เพราะเหตุใด มันจบได้เพราะมันมีเหตุมีผล เหตุนี้เกิดเพราะอะไร ทุกปัญหา ทุกเหตุการณ์ มันมีเหตุปัจจัยของมันใช่ไหม

พอเราใช้ปัญญาเราไล่ต้อนเข้าไปถึงที่สุดแล้ว ปัญหามันจบสิ้น พอจบสิ้นจบแล้ว มันคือจบ จบมันก็ปล่อย ปล่อยเพราะเหตุใด ปล่อยเพราะจิตมันไม่มีต้นหาความทะยานอยากตามอำนาจของมัน แต่ถ้าเวลาจิตที่กำลังมันอ่อน ต้นหาความทะยานอยากมันมี ก็ว่ามันมีสมุทัยรวมมาในพลังงานนั้น เวลาคิดไปปัญหาจะไม่จบหรือ เหตุปัจจัยเดียวกัน แต่ไม่จบ ไม่จบเพราะอะไร ไม่จบเพราะต้นหาไง ต้นหาสมุทัยนะ เพราะเหตุปัจจัยมีเท่านั้นใช่ไหม

แต่ต้นหาของเราว่า มันควรเป็นอย่างนั้นไง มันควรเป็นและไม่ควรเป็น ในใจเรา ในใจเราว่า มันไม่น่าเป็นอย่างนี้ คนนี้ไม่รักเรา เขาจะรักหรือไม่รักมันเกี่ยวอะไรกับเอ็ง มันเกี่ยวอะไรกับเอ็งด้วย แต่เราดูที่เหตุผลสิ ถ้ามีเหตุผลพอเห็นใหม่ คือต้นหาความ

ทะยานอยาก มันจะมองภาพนั้น มองเหตุการณ์นั้น ด้วยสมุทัยใจ อยากให้เป็นและไม่
อยากให้เป็นตามที่เราคิด จบไหม

เหตุที่ไม่จบเพราะตรงนี้ไง เพราะกำลังของจิตมันไม่มีกำลังพอใจ แต่ถ้าตัวของจิต
มีกำลังพอ ตัดหาความทะยานอยากมันสงบตัวลงจริงไหม ถ้าตัดหาความทะยานอยาก
มันสงบตัวลง สิ่งที่เป็นพลังงานนี้มันเป็นสัมมาทิฐิ สัมมาสมาธิ มันเป็นพลังงานโดย
ความสะอาด เวลามันใช้ปัญญาใคร่ครวญไป มันก็ใคร่ครวญปัญหานั้นแหละ ใคร่ครวญ
ตามข้อเท็จจริงในปัญหานั้น ไม่มีตัดหาความทะยานอยากบวกใจ

แต่เนื้อมันบวกเห็นใหม่ ที่มันแบบว่าควรจะเห็นใหม่ ควรจะพิจารณาหรือไม่
ควรพิจารณา ควรจะยึดหรือไม่ควรยึด คำว่าควรยึดหรือไม่ควรยึด มันมีเหตุผล
นะ แต่เราก็มีตัดหา มันจะเป็นอย่างนั้น มันจะเป็นอย่างนี้ไง อยากและไม่อยาก ตัดหาคือ
อะไร อยากให้เป็น ไม่อยากให้เป็น ผลักไสมัน ดึงมันมาเห็นใหม่ เพราะเราไปบวกใจ
ดึงมันมาแล้วผลักมันไป ที่ไม่พอใจก็ผลักมันไป ยิ่งผลักมันไป มันก็วิ่งเข้าหาเรา

ถ้าเราดึงมันมา คนรักกันเห็นใหม่ ไม่อยากพลัดพรากจากกัน อยู่ด้วยกัน ยังไงเขา
ก็วิ่งหนีมีงอยู่แล้ว เขาไม่อยู่หรอก อยากให้อยู่กับเราเขาก็ไม่อยู่ นี่คือการตัดหาของเรา ถ้าเรา
เอาเนื้อมันเข้าไป ปัญหานี้ไม่จบหรอก เห็นใหม่ ใช้ปัญญาเหมือนกัน ถ้ากำลังมันไม่พอ
กำลังเราไม่มี แต่เราพูดกันไป มันก็พูดกันไปอย่างนั้น

ฉะนั้นเราบอกว่า พอมันเป็นอย่างนั้นปั๊บ เราไล่ไป มีความสบายใหม่ ที่เขาบอก
เขาควบคุมได้ จิตเขาสบายนะ เราพูดจริงๆ นะ เราไม่เชื่อเลยนะ ไม่จริงสักอย่าง ไม่จริง
หรอก มันเป็นกระแสสังกมโลก คำว่าโลกนะ โลก คือ สัตตะ โลก คือ จิต โลก คือ
ความรู้สึก ความรู้สึกเราเทียบเคียงกันได้ใหม่ ความรู้สึกเราแชร์กันได้ใหม่ เราคุยกันได้
นะ แล้วพอคุยกันได้ขึ้นมานะ ปฏิบัติธรรมต้องมีความสุขใหม่ ปฏิบัติธรรมต้องมี
ปัญญาใหม่ เราก็ว่าเรามีความสุขใจ มีความสุขเพราะอะไร หน้ากากใจ แต่ตัวจริงเป็น
อย่างไร

แต่ถ้าเป็นความสุขจริง มันเป็นจริงขึ้นมา มันมีหลักเกณฑ์ของมันขึ้นมา ความสุข
จริงอันนั้นมันเป็นสัจจะ มันเป็นความข้อเท็จจริง ที่มันเกิดขึ้นมาโดยสัจจะของมัน
ความสุขอย่างนี้ คุณเวลาลมมันพัด ความสุข เวลาลมมันพัด เวลาอากาศเปลี่ยนแปลง มัน

เปลี่ยนแปลงเพราะเหตุใด อุณหภูมิแตกต่างกันใหม่ มันเปลี่ยนแปลงฤดูกาล ความรู้สึกของคน ความสุขมันเปลี่ยนแปลง แล้วมันเร็วกว่านั้นอีก

เราจะบอกว่าความสุขหรือสิ่งต่างๆ อารมณ์ความรู้สึก มันอยู่กับเราไม่ได้หรอก มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แล้วเอ็งบอกว่าเอ็งมีความสุขจะเชื่อฟังหรือ แล้วเราจะทำอย่างไร เราก็พยายามตั้งสติของเราเห็นใหม่ พุทโธๆ พุทโธๆ พุทโธๆ เหตุเห็นใหม่ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ในเมื่อความสุขมันเกิดมาจากเหตุใหม่ เราก็กลับไปปรึกษาที่เหตุ นั่น คือ เราตั้งสติของเรา เราฝึกปัญญาของเรา เราสร้างปัญญาของเรา ให้อะไรปล่อยวางอย่างนั้น สมาธิที่เราเคยสัมผัสกัน ถ้าเหตุผลมันพอเหตุและผลมันรวมลงแล้วมันเป็นธรรม มันจะเป็นสภาวะแบบนั้น

เพียงแต่ถ้าเราได้สัมผัสสมาธิ เราได้ความสุขแล้ว เราชอบอย่างนี้ เราพอใจสิ่งนี้ แล้วเราจะให้สิ่งนี้อยู่กับเรา มันเป็นไปได้หรือ เราถึงบอกว่าชำนาญในวิี สมาธิหรือปัญญานี้มันเสื่อมหมด เกิดเท่าไรก็เสื่อมเท่านั้น เพราะมันเป็นอนิจจัง มันเป็นความแปรปรวน เหมือนอากาศมันจะแปรปรวนอยู่แล้ว มันต้องเปลี่ยนแปลงในแต่ละวัน แต่มันก็อยู่ของมันอยู่อย่างนี้ ฤดูกาลมันอยู่กันอย่างนี้ ตั้งแต่เรายังไม่เกิด แล้วก็เกิดมา แล้วตายแล้วก็เป็นอย่างนี้ มันจะเปลี่ยนแปลง โลกร้อนต่างๆ มันเปลี่ยนแปลง เรื่องนี้มันธรรมดา มันเปลี่ยนแปลงอยู่แล้วจากธรรมชาติของมัน อารมณ์ความรู้สึกเราก็เปลี่ยนแปลงเหมือนกัน ทีนี้พอเปลี่ยนแปลงเหมือนกัน เราก็คิดของเราเองไงว่า ถ้ามันเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ เราก็เกาะธรรมะพระพุทธเจ้าไว้ พระพุทธเจ้าบอกว่านี่เป็นอนิจจัง นี่เป็นอนัตตา นี่มันเป็นความคิดความเชื่อทั้งนั้น แต่ถ้าเราไปรู้ไปเห็นเป็นจริงขึ้นมาสิ

เวลามันรู้เห็นเป็นจริงขึ้นมาเห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติเป็น หลวงตาท่านตอนสมัยท่านเด็กๆ ฟังพระผู้ใหญ่บอกว่า “นิพพานเป็นอนัตตา อะไรก็เป็นอนัตตา” พอเราฟังแล้วมันสะเทือนใจมากนะ แล้วมันเก็บไว้ในใจ เวลาท่านเทศน์จบแล้วก็ตามไปที่กุฏิเลย

“อาจารย์ นิพพานเป็นอนัตตาได้ไง”

“อ้าว มันเป็นอนัตตาเพราะมันควบคุมไม่ได้ มันควบคุมไม่ได้ มันก็เป็นอนัตตาสิ”

“แล้วนิพพานเป็นนักโทษของใคร ท่านถึงจะไปควบคุมมัน”

เห็นไหม เพราะคนไม่เคยสัมผัสเห็นไหม เราจะบอกว่าเวลาศึกษามา เราเข้าใจมา เขาว่า นิพพานเป็นอนัตตา สรรพสิ่งเป็นอนัตตาใช่ไหม แล้วความแปรปรวนของโลก ทุกสิ่งเป็นอนิจจัง เราพูดเราเข้าใจได้ทั้งนั้น

แต่เขาบอกว่า นิพพานมันเป็นอนัตตา เพราะมันไม่มีหลักเกณฑ์ มันไม่มีความรู้จริง แต่ถ้าเรารู้จริง นิพพานมันเป็นนักโทษของใคร มันเป็นนักโทษของใคร ถึงต้องให้กฏกติกาอย่างนั้นมาควบคุม คือ คำว่าอนัตตานั้นเป็นทฤษฎีหนึ่ง มันมีการเปลี่ยนแปลงอันหนึ่ง แล้วถ้าบอกว่า นิพพานเป็นอนัตตา มันก็อยู่ใต้กฏใต้ทฤษฎีอย่างนั้นใช่ไหม แต่นิพพานมันพ้นออกไป ถ้านิพพานพ้นออกไป เราถึงบอกว่าถ้าฤดูกาลเปลี่ยนแปลง จิตเปลี่ยนแปลง ทุกอย่างเปลี่ยนแปลง มันน่ากลัวไหม มันน่ากลัว แล้วจะเริ่มต้นตรงไหน จะจับประเด็นตรงไหนไป แต่ถ้าปฏิบัติไปแล้ว ถ้าโศคาบันมันมีหลักของมัน มันจะน่ากลัวอะไร เราเป็นคนบริหารจัดการเอง เรารู้หมด โศคาบันเป็นอย่างนี้ สกิทาคา อนาคา เป็นอย่างนี้ พระอรหันต์เป็นอย่างนี้ มันไม่ใช่อนัตตา มันเป็นอิสรภาพ มันไม่ต้องอยู่ในกฏของอะไรเลย

แต่สิ่งที่มันเป็นอนัตตา สิ่งที่เป็นกฏ ที่ธรรมชาติเขาสอน มันเป็นวิธีการเข้าไปสู่เป้าหมาย คำว่าวิธีการมันจะมีการเปลี่ยนแปลงเห็นไหม จิตมันเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของมันเปลี่ยนแปลงอย่างนี้ตลอดเวลา มันเป็นอนิจจังหมดตลอดเวลา แล้วความเป็นไป มันก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่เพราะเราอาศัยความเปลี่ยนแปลงนี้ แล้วให้มีหลักเกณฑ์ เห็นการเปลี่ยนแปลงนี้ ชำระสะสางการเปลี่ยนแปลงนี้ จนมันไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะมันสะอาด

อารมณ์เกิดเพราะอะไร ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงเพราะเหตุใด ความรู้สึกของคนที่มันเปลี่ยนแปลงมันเพราะเหตุใด อะไรเป็นความรู้สึก อะไรเป็นตัวขับเคลื่อน พอจิตมันสงบ มันจะเห็นของมัน พอจิตสงบ มันมีอิสรภาพในตัวของมัน พอมีอิสรภาพในตัวของมันปีบ จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิต ตัวมันเป็นพลังงาน มันจะเคลื่อนไป ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลง เป็นรูปร่างของเขาใช่ไหม ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงเพราะถึงฤดูกาลของเขา

เวลาจิตมันเปลี่ยนแปลง มันเปลี่ยนแปลงเพราะเหตุใด มันเปลี่ยนแปลง มันต้องมีเหตุมีผลของมัน ถ้ามีเหตุผลของมัน มันขับเคลื่อนอย่างไร อารมณ์มันคิดอย่างไร จิตมันรับรู้อย่างไร แล้วมันตกผลึกอย่างไร มันถึงตกผลึกถึงตัวจิตนั้น ฉะนั้นกำหนดคพุทโธๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไปจนจิตมันสงบนิ่ง ต้องจิตมันสงบก่อน ถ้าจิตไม่สงบก่อนนะ มันเป็นความเปลี่ยนแปลง ความคิดมันเปลี่ยนแปลงอยู่ใช่ไหม อารมณ์ความรู้สึกมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาใช่ไหม ธรรมชาติพระพุทธรเจ้าเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาใช่ไหม ความรู้สึกเราเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาใช่ไหม นี่มันเป็นเรื่องโลกไฉน

ที่เราเห็นใจ ปฏิบัติธรรมกันนะ โอ้ ธรรมะเป็นยาประจำบ้าน นี่ไปถึงบอกเปิดตู้มา แต่ใช้ยาไม่เป็น เปิดตู้แล้วงง เพราะอะไร เพราะตัวเองไม่มีข้อเท็จจริง ไม่มีความสัมผัสตามความจริง ไม่มีสันทิฎฐิโก ไม่มีจิต ไม่ได้สัมผัสใจ พอจิตมันไม่ได้สัมผัส มันก็เอาทฤษฎี เอาความจำตรงนั้นมาบอกว่ามันต้องมีการเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันสงบเข้ามาด้วยคำบริกรรม หรือสงบด้วยปัญญาอบรมสมาธิ มันจะเห็นของมัน จิตมันจะสงบของมัน

ถ้าจิตสงบ “เอ๊ะ!! เอ๊ะ!!” เพราะอะไร เพราะมันไม่มีเหตุปัจจัยใจ จิตสงบ มันมีอิสรภาพในตัวของมันเอง แต่ขณะที่มีอิสรภาพในตัวมันเอง มันมีพลังงานใช่ไหม พลังงานก็ยังเปลี่ยนแปลงอย่างละเอียดอีกชั้นหนึ่งอีก แต่มันจะเปลี่ยนแปลงอีกชั้นหนึ่ง ขณะที่พลังงานนั้นมันจะละเอียดขนาดไหน แต่พลังงานที่มันเป็นอิสรภาพแล้ว มันอิสรภาพจากเหตุและปัจจัยที่จะให้มันเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงเพราะมีขั้น ๕ มีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันทำให้จิตที่มีความรู้สึก มันคิดไฉน

ลองเปรียบเทียบสิ เปรียบเทียบระหว่างสุขกับทุกข์ เห็นไหม มันเป็นสัญญาแล้ว สุขกับทุกข์ สุขที่เราพอใจ ทุกข์ที่เราไม่พอใจ เราขับไล่ เพราะมันมีความชอบและไม่ชอบ พอชอบไม่ชอบ นี่คือสัญญา สัญญาว่ามันมีเวทนา ชอบ ชอบมาก ชอบน้อย สุขกับทุกข์ มันมีเวทนา ความรู้สึกอย่างนี้ มันเป็นความคิด มันอาศัยอารมณ์เห็นไหม

เหมือนลม ลมมันหมุนไปเพราะเหตุใด เพราะลมมันเปลี่ยนแปลง นี่ก็เหมือนกัน ความคิดมันก็หมุนอยู่อย่างนี้ เกิดดับอยู่อย่างนี้ เขาว่าเกิดดับ เกิดดับนะ เราถึงบอกเกิดนะ มีรู้ รู้เพราะอะไร เพราะเวลาเกิดแล้วร้องไห้ เวลาดับเราไม่รู้ เวลาเกิดน้ำตาไหลทุกทีเลย

ทุกข์ที่ไร เกิดนะรู้ณะ เพราะมันสั้นไหวไปทั้งหัวใจใจ เวลาเกิดนี้สั้นไหวไปหมดเลยนะ เวลาดับแล้วไปไหนล่ะ เวลาดับไปไหน มันไปอยู่ไหน เราไม่เห็นใจ

แต่ถ้าจิตมันสงบนะ พอเกิดมันก็รู้ พอรู้มันจับเกิดได้ พอจับเกิดได้ มันใช้ปัญญาพิจารณาของมัน เวลามันดับนะ เวลามันปล่อยนะ อ้อๆ มันปล่อยนะ ยิ่งดับยิ่งเห็นชัดเจนนะ เกิดก็เห็น ดับก็เห็น

แต่ที่นี่พูดกันไปนะ ยาประจำบ้านใจ เกิดดับ เกิดดับ เกิดดับ นกภูมันขันได้ดีกว่า มึงอีก เกิดดับ เกิดดับ แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ เกิดมันกระเทือนใจเรานะ ทุกข์เกิดขึ้นมา น้ำตาไหล เวลาเมื่อไรเกิดขึ้นมา น้ำตาไหล แล้วเวลาดับ ดับไปเพราะกาลเวลาของมันสมานเอง

แต่ถ้าจิตมันสงบ ใจเกิดดับข้างนอก อย่างที่หลวงตาว่า กิเลสนะมันมาจี้รดหัวใจแล้ว คือความคิดใจ มันจี้รดหัวใจแล้ว ข่าวสารที่เรารับรู้ในสิ่งใด มันก็ได้รับความคิดมา มันก็จี้รดหัวใจ แล้วมันก็ไป เราก็เสียใจร้องไห้ ร้องไห้ใหญ่เลย ไม่เห็นกิเลส มันจี้รดหัวใจแล้วมันก็ไปแล้วนะ คือความคิดมันทำให้เราเสียใจใจ แล้วมันก็ไปแล้ว เราก็คิดหมักหมมอยู่นั่นล่ะ เสียใจๆ ร้องไห้อยู่นั่น ฉะนั้น เพราะมันไม่รู้ มันไม่เห็นของมัน เวลากิเลสมันไม่เข้าใจตัวมันเอง แล้วมันก็ทำลายตัวเราตลอดเวลา

ที่นี่ธรรมะโดยสามัญสำนึกด้วยโลก เราเห็นบ่อยที่เราพยายามจะพูดอยู่นี้เพื่อจะให้เราคนเข้าถึงสัจจะอันนี้ให้ได้ แต่ถ้าคนมันไม่เข้าถึงสัจจะอันนี้นะ แล้วพยายามบอกว่าที่พิจารณาอยู่นี้ ปัญญาที่เรารู้อยู่นี้ เราเข้าใจของเราแล้วอยู่อย่างนี้ มันก็อยู่เป็นเรื่องโลกๆ ใจ พอเรื่องโลกๆ มันก็ไม่เข้า เราจะไม่ได้สันติภูมิจิโภา เราจะได้ไม่ได้สัจจะความจริง

ถ้ามันเกิดสัจจะความจริงนะ มันจะเห็นต่างจริงๆ พอเห็นต่างขึ้นมา เราก็คิดว่าเราเป็นคนนอกโลก ไม่ใช่หรือ เราไม่ใช่คนนอกโลก แต่มันจะเห็นวิฤติภาวะเลยว่า ความคิดของโลกเป็นอย่างนี้ แต่ถ้าความคิดของธรรมจะเป็นอย่างนี้ แล้วถ้าความคิดของธรรมมันเหมือนถอนต้นหญ้าเลย เราถอนขึ้นมาจากดินเลย ถอนต้นหญ้า ใจนี้ก็เหมือนกันมันถอนออกมาจากใจเลย มันถอนออกมา มันถอนกิเลสมาเห็นๆ เลย ถ้ามันถอนกิเลสอันนั้นแล้วมันเอาอะไรไปถอน สติปัญญา มันจะถอนอย่างไร เวลามันถอนขึ้นมา มันรู้ มันถึงบอกว่า ถ้าคนรู้จริงเห็นจริงนะ ทำไมหลวงตาท่านพูดเห็นใหม่ เวลามันเห็นจริง ธรรมคา

หลวงปู่มั่นนี้จะเคารพบนอบตลอด เวลามันเห็นจริงขึ้นไปนะ โอ้โฮ ขึ้นไปรายงานเลย เวทนาขาคอย่างนั้น อย่างนั้น อย่างนั้น แล้วมันมองอาจมาก แล้วรอให้ท่านตอบว่าผิดหรือ ถูกเลย ท่านเลยไม่ตอบว่าผิดหรือถูกเลย เพราะคนฟัง เพราะคนผ่านมาแล้วมาพูดอาการ อย่างนี้ คนมันรู้ไง เอ้อ จิตมันไม่ตายตามอรรถภาพเว้ย ได้หลักแล้ว ลุยเข้าไปเลย ได้หลัก คือ จับถูกทางแล้ว คำว่าได้หลักนะ เหมือนเราเกาะประตูเลย ถ้าเกาะประตูได้นะ ไปได้ละ

ถ้าเข้าโศดาบันก็เข้าสู่กระแส โศดาบันนี้เข้าประตูนะ โศดาบัน สกิทาคา อนาคา มันเข้ากระแสละ โศดาบันก็พาดกระแสนิพพาน พาดกระแสเพราะมันเปิดหัวใจเข้าได้แล้ว เพราะนิพพานมันไม่ได้อยู่ที่ไหน นิพพานมันจะไปอยู่ในตู้ในตำราหรือ ไม่มีหอรก ขนาดพระพุทธเจ้าเทศน์ออกมา คือกิริยาของธรรม หลวงตาบอก คือกิริยาของธรรม ธรรมแท้ๆ อยู่ที่ใจพระพุทธเจ้า ใจพระพุทธเจ้านั้นเป็นธรรม แต่เวลาพูดออกมาทางวิชาการ แล้วเราก็จดจารึกกันไว้

แล้วเราก็เอาวิธีการมาต่อกล้องกันใหญ่เลยนะ ว่าพระพุทธเจ้าว่าอย่างไร ใ้อ่่องกล้องนั้น พระพุทธเจ้าบอกว่าให้ย้อนกลับมาที่ใจ พระพุทธเจ้าให้ตั้งสติขึ้นมา เวลาเกิดขึ้นมากี่เกิดมาที่เรา ทีนี้เรามาปฏิบัติก็ต้องเอาจริงเอาจังนี่แหละ แล้วถ้ามันผิดถูก มันมีครูบาอาจารย์คอยแก้ไขนะ ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยแก้ไข เราจะได้ประโยชน์กับเรา ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์แก้ไขนะ มันก็เป็นปัญหาของเราละ อันนี้เราก็ทำของเราไป ประสบการณ์มันจะฟ้อง ประสบการณ์มันจะบอกหมด

หลวงปู่ : บวชนี้ใครจะบวชละ พ่อแม่ให้บวชหรือ บวชอย่างไร

โยม : ไม่ได้ขอค่ะ ก็คิดไว้แต่ว่ายังไม่รู้จะยังไง

หลวงปู่ : ใ้อักรณีนี้นะ ธรรมดาแล้วเราจะพูดเลย พูดถึงเวลาที่พระพุทธเจ้า ออกบวช พ่อแม่สะเทือนใจมากนะ เวลาสำเร็จแล้วเป็นขนาดเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว พระเจ้าสุทโธทนะ ก็อยากได้นุญเหมือนกัน ก็นิมนต์มาฉันที่บ้าน แล้วนางพิมพาให้ลูกขอ ขออะไร ขอสมบัติไป ขอขอสมบัติ พระพุทธเจ้าท่านก็มีมุมมอง

เราจะเทียบให้เห็นมุมมองของพ่อแม่ กับมุมมองของธรรม มุมมองของพ่อแม่นี้เป็นมุมมองของโลก พ่อแม่รักลูกใหม่ รักแน่นอน ถ้ารักลูกแล้วจะเอาไว้อย่างไร ก็ต้องเอาลูกไว้ อยู่เพื่อชาติ เพื่อตระกูล เพื่อสังคม พระเจ้าสุทโธทนะก็คิดอย่างนั้น ก็คิดอยากให้พระพุทธเจ้าเป็นจักรพรรดิ ถ้าเป็นจักรพรรดิขึ้นมาก็จะรวมแคว้นแคว้นในอินเดียให้สมัยโบราณก็เป็นแคว้นแคว้น เป็นแต่ละประเทศๆ ก็อยากให้พระพุทธเจ้าเป็นจักรพรรดิ คือ รวมอินเดียทั้งหมดเป็นประเทศเดียวได้ นี่พูดถึงเรื่องโลก

แต่พระพุทธเจ้าได้สร้างบุญญาธิการมาเพื่อสิ่งนี้อยู่แล้ว คนดีจะเกิดในกลุ่มที่มีคนดีใจ พระเจ้าสุทโธทนะก็ปรารถนาเพื่อโลก เพื่อสังคม เพื่อต้องการให้ประเทศรวมเป็นแคว้นแคว้นเดียวกัน ให้เป็นจักรพรรดิ ทีนี้ ตัวเองเป็นกษัตริย์อยู่แล้ว ก็ต้องการให้ลูกเป็นจักรพรรดิ ก็ส่งเสียเล่าเรียนมาเตรียมตัวพร้อมนะจะให้เป็นจักรพรรดิ แต่ทีนี้คนจะปกครองคนนั้นต้องมีการศึกษา ต้องมีความรู้ทางวิชาการเยอะมาก

สุดท้ายแล้ว เพราะบุญกุศลเห็นใหม่ ออกบวชเอง หนีออกบวชโดยมังกัญจะไป ออกบวช พอบวชเสร็จแล้ว ต้องพยายามฝึกฝนอยู่ เพราะบุญญาบารมีต้องเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว พอกลับมาเห็นใหม่ พอไปหานางพิมพา พิมพาก็ให้สามเณรราหุลมาขอสมบัตินี้

มุมมองเรื่องขอสมบัตินี้ของพระพุทธเจ้า อยู่ในพระสูตร สุตตันตปิฎก ท่านก็พิจารณาไป เราจะให้สมบัตินี้อะไรกับลูกเรา ถ้าไปขอสมบัตินี้ ทางโลกเขาก็ต้องให้อยู่แล้ว เพราะว่ามันจะบวชมานะ เพราะพระเจ้าสุทโธทนะก็หมายตาไว้ ไว้ ก็เสียลูกไปแล้วก็เหลือหลาน ก็หวังว่าหลานจะเป็นกษัตริย์แทนพ่อ ฉะนั้นมุมมองของพระเจ้าสุทโธทนะเสียลูกไปแล้ว แต่หลานก็เก็บไว้เพื่อจะเป็นกษัตริย์ เพราะจะได้สืบทอดราชวงศ์

ทีนี้นางพิมพาให้มาขอสมบัตินี้ พระพุทธเจ้าก็คิดว่า ถ้ามาขอสมบัตินี้ เราจะให้สมบัตินี้อะไรกับลูก พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาใหม่ เป็นพระอรหันต์ใหม่ ถ้าเป็นทางโลกให้สมบัตินี้ก็ต้องสมบัตินี้ของราชวงศ์ จะเป็นกษัตริย์ พระพุทธเจ้าก็บอก จะให้สมบัตินี้อะไรดี ก็ต้องให้สมบัตินี้ทางธรรม เพราะถ้าสิ้นกิเลส มันมีคุณสมบัติมากกว่าตั้งเยอะ

ที่นี้มุ่มมองแต่ละมุ่มมอง พออย่างนั้นปั๊ พระพุทธเจ้าบอก ถ้าจะให้สมบัติก็ให้ อริยสมบัติ คือ มรรค ผล นิพพาน ก็ให้พระสารีบุตรบวชเลย โอ้อโฮ ซ้อก ซ้อกเอาเลย แล้ว ให้พระสารีบุตรเป็นคนสอนจนสามเณรราหุลเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่เป็นเณร พอให้บวช โอ้อโฮ พระเจ้าสุทโธทนะก็เจ็บอีกชั้นหนึ่ง อันนี้พระเจ้าสุทโธทนะถึงได้มาขอ พระพุทธเจ้าไป ว่าต่อไป ถ้าใครจะบวช ต้องขอพ่อแม่ก่อน ถ้าไม่ขอพ่อแม่ก่อน ห้ามบวช

นี่ก็เหมือนกัน พระพุทธเจ้าก็บวชแล้ว สามเณรราหุลก็บวชแล้ว กรณีอย่างนี้เนะ มันก็เกิดกับพระสารีบุตรเหมือนกัน พระสารีบุตร พระจุนทะ พระเรวัตตะ พี่น้องเป็น พระอรหันต์หมดเลย แต่แม่เป็นมิจฉาทิฏฐิ ไม่อยากให้บวช ลั่นต้องปิดตาย ฉะนั้นใน ธรรมวินัย บอกว่าจะบวชต้องขอพ่อแม่ พระสารีบุตรประกาศกับพระไว้หมดเลย ถ้า น้องชายหรือว่าคนในตระกูลของท่านจะบวชให้บวชได้เลย เพราะพ่อแม่ผมเป็น มิจฉาทิฏฐิ ถ้าจะไปลาจะไปขอพ่อแม่ มันจะเป็นไปไม่ได้หรอก

ตระกูลของพระสารีบุตร บวชโดยยกเว้นพระวินัยข้อนี้ ข้อที่ให้พ่อแม่ต้องอนุญาต ก่อน เพราะว่าอะไร พระเรวัตตะ ในพระไตรปิฎก พ่อแม่ก็อยากให้มีคู่ครอง จับแต่งงาน ตั้งแต่อายุ ๗-๘ ขวบเหมือนกัน จับแต่งงานเลย กลัวจะออกบวช สุดท้ายเขาฉลาดนะ พอ ไปแต่งเสร็จกลับมาเห็นไหม กลับมาก็มาเรื่อย แวะข้างทางเรื่อย ก็ปีศาจมาเรื่อย พอปีศาจแล้วมันก็ไม่มียิ่งใดนะ ก็สังเกตมาเรื่อย พอเห็นพระ ปีศาจเสร็จก็ขอบวช เลย นี่พูดถึงพระสารีบุตร

ฉะนั้นกรณีอย่างนี้ การจะพูดกับพ่อแม่เนะ มันก็ต้องมีอุบายว่าเราต้องทำตัวให้ดี ก่อน แต่ยิ่งดีพ่อแม่ยิ่งอยากเอาไว้ เพราะเป็นคนดี เราจะพูดอย่างนี้เนะ ชีวิตการบวชนี้ เรา เห็นนะ มันมีลูกศิษย์คนหนึ่ง ผู้หญิงเหมือนกัน เขาเป็นเพื่อนกัน แล้วเขาพามาหาเรา เขา ตั้งปฏิภาณไว้ว่า เขาเรียนวิศวะนะ ถ้าจบแล้วจะบวชเอง จะเข้าป่าไปแบบไม่เหลียวกลับ เลย แล้วเพื่อนเขาที่สนิทมาก เขาพามาหาเรา คนโพธารามนี้แหละ เขาพามาหา เรารบอกว่า เอ็งเป็นผู้หญิง เอ็งคิดอย่างนี้ได้ยังไง

ถ้าเอ็งคิดอย่างนี้ เอ็งบวชแล้วเอ็งไปของเอ็งคนเดียวอย่างนี้ มันอันตรายกับความ เป็นผู้หญิง ตั้งแต่สมัยนั้นเนะ เมื่อประมาณ ๒๐ ปีที่แล้ว แล้วเขาพาเพื่อนคนนี้มาหาเรา เราก็พยายามจะพูด ถ้าจะบวชหรือถ้าจะปฏิบัติ มันก็ควรอยู่ในที่ที่ปลอดภัย แต่เขาแบบว่าไฟ

แรง เรียนวิสะยังวัยรุ่น บอกเลยว่าจะบวชเอง บวชตัวเองนี่แหละ เป็นผู้หญิงนี่แหละ แล้วก็สละพบายบริวารเข้าป่าไปปฏิบัติจะให้ป็นพระอรหันต์ให้ได้เลย โอ้อโฮ คิดขนาดนั้นนะ

เราเข้าใจเรื่องอย่างนี้ เราเข้าใจหมายความว่า ถ้าคนที่มีมุมมองอย่างนี้ มีความคิดอย่างนี้ แล้วยังเป็นวัยรุ่นมันจะไปมากเลย มันจะไปประสาตัดสินใจแบบว่าไปเต็มที่ เราก็อยากให้ไปเต็มที่ แต่ให้ปลอดภัยด้วย ๑.ให้ปลอดภัยด้วย ๒.ไม่ให้สะเทือนใจพ่อแม่ เขาจนเกินไป เราถึงบอกว่าต้องคุยกัน ต้องบอกกันก่อน นี่ถ้าบอกกัน มันก็อยู่ที่เวทีกรรมนะ เห็นไหม

ถ้าพูดอย่างนี้ปีบ เราถึงบอกว่าเห็นไหม เวลาคนเราบอกว่า ทำไมหลวงปู่มัน ครูบา อาจารย์เราทำไมเกิดอีสานหมดเลย ทำไมเกิดทุกซ่ๆ ยากๆ เห็นไหม ทำไมไม่เกิดเป็นคนรวยๆ ทำไมไม่เกิดมามั่งมีศรีสุข ถ้ามั่งมีศรีสุข มันก็ติดคุกทั้งนั้น แต่ท่านไปเกิดอยู่นั้น ไปเกิดในประเทศอันสมควรไง เพราะประเพณีวัฒนธรรม เขาเชื่อมั่นศรัทธาทางนี้

ก็เหมือนเมื่อก็ที่ว่า พระเจ้าสุทโธทนะกับมุมมองพระพุทธเจ้า พระเจ้าสุทโธทนะก็มีมุมมอง เพราะด้วยความรักด้วยความผูกพัน แต่มันก็ยังเกิดตายในโลกนี้ แต่ของพระพุทธเจ้า เวลาให้มรรค ผล นิพพาน แล้วมันหมดเลย มันเป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์ที่เหนือกว่ามหาศาลเลย แต่โลกมองกับเราไม่เห็นหรอก ฉะนั้นเราเกิดมาเป็นมนุษย์ ไซ้ใหม่ เรามีพ่อแม่กันทุกคน ในเมื่อเรามีพ่อแม่กันทุกคน พ่อแม่ก็ต้องหวังอย่างนี้กับเรา ทั้งนั้น พ่อแม่ต้องหวังกับเรา หวังให้เราสืบทอดสกุลแน่นอน ไม่มีพ่อแม่คนไหนหรอก ไม่อยากให้เราสืบทอดสกุล เลี้ยงมาตั้งแต่ดินเท่าฝ่าหอย

แต่ถ้าเรามีหัวใจนะ อภิชาตบุตร บุตรที่ดึกว่าพ่อแม่ไง ถ้าบุตรที่ดึกว่าต่อพ่อแม่ เราเข้าใจน้ำอกน้ำใจของพ่อแม่ เราก็ทำตัวของเราให้อยู่ในกรอบ ให้เป็นคนดี แล้วเรามีเหตุมีผล ต้องค่อยๆ อธิบายไป เราออกอุบายให้หลายคนนะ ที่จะไปพูดกับพ่อแม่อะไรอย่างนี้ เราบอกว่าให้ไปปรึกษาพ่อแม่ แล้วบอกว่าไปนิดเดียวก่อน พอไปได้แล้วนะ แล้วค่อยๆ ขยายไปเรื่อยๆ บอกว่า ถ้าไปขอพ่อแม่เนะว่าจะบวช! จะไม่สึก! โอ้ มีงอด มีงไม่มีทาง อดทันทีเลย ต้องบอกว่า แม่ขอบวช ๗ วัน พอบวชเสร็จแล้วนะ แม่ขอต่ออีก ๑๐ วัน ไปเรื่อยๆ จริงๆ แล้วคือเราจะบวชไง

เราแนะนำคนไปหลายคนนะ เขาบอกเขาจะไปคุยกับพ่อแม่ก่อนอย่างนั้น เราบอกมึงไม่มีสิทธิ์ อด ก็บอกว่าเอ็งกลับไปนะ เอ็งไปขอพ่อแม่เอ็ง แต่บอกว่าขอคนเดียว แต่เขาบอกว่าคนเดียวก็ไม่ได้ อะไรก็ไม่ได้ เอ็งค่อยๆ ไปคุยเอา อะไรก็ไม่ได้ นิดเดียวก็ไม่ได้นะ เพราะพ่อแม่เลี้ยงลูกมา พ่อแม่รู้นิสัยของลูก ตอนเลี้ยงมาเด็กๆ ตื่นเท่าฝ่าหอย มันจะเห็นจริตนิสัย ว่าคนๆ นี้มีมุมมองอย่างไร มีหัวใจอย่างไร พ่อแม่รู้ความคิดลูกเลยล่ะ ฉะนั้นไอ้อย่างนี้นะ มันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมนะ

เพราะในสมัยพุทธกาลมีเยอะมาก คูอย่างพระรัฐบาล รวยมากเหมือนกัน ลูกคนเดียวไม่ให้บวช ยังไงก็ไม่ให้บวช ขอบวชก็ไม่ให้บวช อดอาหารเลย พออดอาหารปั๊บ พ่อแม่พูดอย่างไรก็ไม่ฟัง ก็ไปเอาเพื่อนมาช่วยพูด พอเพื่อนช่วยพูดเสร็จแล้ว กลับไปหาพ่อแม่ ถามพ่อแม่เลยนะ พ่อแม่อยากเห็นหน้าลูกไหม อยากเห็น ถ้าอยากเห็นต้องให้บวช ถ้าไม่ให้บวช จะไม่ได้เห็นหน้าแน่นอน เพราะว่าไปพูดไปคุยกับลูกแล้ว เพราะลูกมันจริง อดอาหารจนตาย ถ้าพ่อแม่ไม่อยากเห็นหน้าลูกอีก ลูกตาย แต่ถ้าพ่อแม่อยากเห็นหน้าลูก ต้องปล่อยให้ลูกบวช

นี่เวลาคนกลางมาพูดเห็นใหม่ มันมีน้ำหนักรัง แต่ถ้าไม่มีคนกลางมาพูดนะ ระหว่างลูกกับพ่อแม่ มันต้องวัดใจกันอยู่แล้ว ทุกคนมีทิฐิใจง ใจแม่ก็จะเอาชนะ ใจลูกก็จะเอาชนะ ตายแน่นอน แต่เพราะมันมีเพื่อนมาพูดไซ้ใหม่ มาพูดกับพระรัฐบาล พูดเสร็จแล้วพระรัฐบาลไม่ยอม พ่อไม่ยอม ก็รู้อยู่แล้วว่านิสัยเด็ดขาดอย่างนี้ มันก็กลับมาพูดกับพ่อแม่ ว่าอยากเห็นหน้าลูกไหม พ่อแม่บอกว่าอยากเห็น ถ้าอยากเห็นต้องให้บวช ถ้าไม่ให้บวช จะไม่ได้เห็นหน้าลูกอีกเลย ทีนี้ไอ้คำพูดอย่างนี้ ลูกกับพ่อแม่ไม่ได้คุยกัน

ฉะนั้นพ่อแม่พอได้ยินคำนี้ปั๊บ พ่อแม่ก็ตัดสินใจให้บวช พอให้บวชไปแล้วนะ พระรัฐบาลบวชไปแล้วนะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ พอสำเร็จเป็นพระอรหันต์นะ พระรัฐบาลนี้รวยมาก กลับมาเยี่ยมพ่อแม่ ทีแรกไม่กลับมาเยี่ยมหรือก บิณฑบาตมา พอกลับไปบ้านก็กลัวพ่อแม่จะลือกตัวนี้แหละ ทีนี้พอไปบิณฑบาต โส ลูกเศรษฐีนะ พอไปบิณฑบาตกับยาจก ข้าวบูดแล้วเขาจะไปทิ้ง พระรัฐบาลบอกว่าโยมเอาไปทำไม จะเอาข้าวไปทิ้ง โยมอย่าทิ้งเลย ทิ้งใส่บาตรเอาตมาเถิด เขาก็เทใส่บาตรนะ ของบูด เทใส่บาตร พระรัฐบาลนะ

ฉะนั้นไอ้คนใช้ มันเห็น คนใช้ของพ่อแม่รัฐบาลเห็นไง เห็นพระรัฐบาล ไอ้โศ ขนาดลูกเศรษฐีขนาดนี้ ไปกินของอย่างนั้น เสียใจนะ ไอ้เขาก็มีมนต์บิณฑบาต ไม่กล้ามานะ ก็บิณฑบาต บิณฑบาตที่บ้านแล้วก็มาใส่บาตร พอใส่บาตร จำได้ ก็นิมนต์มาฉันในบ้านไง เสร็จแล้ว ก็บอกว่าให้คนในบ้าน ขนเงินขนทองมาหมดเลย มากองไว้ ไอ้โศ กองไว้เต็มเลยเพราะมีลูกคนเดียว ถ้ามพระรัฐบาลเลยว่า ลูก ไอ้เงินทองนี้จะทำอะไร เอ้อเงินทองจะอย่างไร

พระรัฐบาลบอกว่า แม่ เข็นใส่รถนะ แล้วคัมพ์ใส่แม่น้ำไปเลย คัมพ์ทิ้งไปเลย โสยแม่ช็อกเลย ไอ้พ่อแม่ก็นึกว่าเงินทองมากมายขนาดนี้เนาะ ลูกมันต้องเห็นดีเห็นงามกับเราเนาะ อันนี้โยมคิดสิ คนที่มีอริยภูมิในหัวใจ กับไอ้เงินทอง มันเป็นของนอกกายใช่ไหม แต่ไอ้พ่อแม่ ก็เห็นว่าเงินทอง ไอ้โศ กองท่ามหาศาล ไอ้ลูกเรา ต้องเห็นใจพ่อแม่ เงินทองนี้ใครจะรับผิดชอบต่อล่ะ ก็เข็นใส่รถสิ ใส่ล้อสิแล้วคัมพ์ทิ้งแม่น้ำไปเลย เพราะไปติดมันเห็นไหม ติดมันพอไปเกิดก็ต้องไปฝังมันเห็นไหม กรณีอย่างนี้มันเกิดขึ้นมา ในพระไตรปิฎก เรื่องอย่างนี้มีหลายองค์

เราจะพูดอย่างนี้อีกคำหนึ่ง เราอย่าตัดบัวโดยไม่เหลือเยื่อใย เพราะการปฏิบัติของเราเนี่ย ใครจะรู้ว่าใครจะไปได้มากน้อยแค่ไหน เราจะบอกว่า ถ้าเราไปแล้ว มันลอยหลังได้นะ แต่ถ้าตัดบัวไม่เหลือใย เวลาลอยหลัง จะลอยหลังอย่างไร มีอยู่องค์หนึ่งเห็นไหม พระที่เลี้ยงพ่อแม่ ลูกเศรษฐีมหาเศรษฐีเหมือนกัน เราจำชื่อไม่ค่อยได้นะ แต่เราอ่านพระไตรปิฎกมา ก็ออกบวชอย่างนี้ พ่อแม่นี้ร่ำรวยมาก พ่อแก่เฒ่าชรา พวกคนใช้มันโง่งมันล็กเล็กขโมยน้อย จนหมดตัวนะ พอหมดตัวก็ไปเป็นขอทาน

ข่าวก็ร่ำลือไปถึงพระองค์นี้ พระองค์นี้บวชมา ๑๐ กว่าปี ภาวนายังไม่ได้ ภาวนายังไม่ได้เนาะ บางองค์ออกบวชแล้วภาวนาได้เลย ทีนี้พอภาวนาไม่ได้ คนที่ภาวนาไม่ได้ คิดถึงที่ว่า พ่อแม่เราต้องไปเป็นขอทาน พ่อแม่เราโดนคนใช้โง่ง ทุกอย่างโง่งหมดเลยจะทำอย่างไร ก็คิดมาก พอคิดมากก็จะกลับมาเยี่ยมพ่อแม่ พอถึงทางสองแพร่ง

วันนั้น ตัดสินใจว่าทางสองแพร่ง แพร่งหนึ่งคือพระพุทธรเจ้าจำพรรษาอยู่ อีกแพร่งหนึ่งก็ไปหาพ่อแม่ จะไปทางไหนก่อนก็กลับไปหาพระพุทธรเจ้าก่อน ไปหาพระพุทธรเจ้า โสย ทุกข์มากนะ คิดจนขบขันร่ำวงหมด ไปถามพระพุทธรเจ้าว่าทุกข์มากเลย ก็

ไปถามพระพุทธเจ้าว่า จะมาเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ เยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ทำไม เยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ เพราะว่าพ่อแม่โคนเขาโงงหมดเลย ไม่มีใครเลี้ยงดู ดูแล ก็จะไปดูแลพ่อแม่ พระพุทธเจ้าบอก ถ้าจะดูแลพ่อแม่ เอาพ่อแม่มาไว้ที่วัดก็ได้ แล้วบิณฑบาตมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ไม่ผิดหรอก

นั่นก็เอาพ่อแม่มาไว้ที่วัด แล้วก็บิณฑบาตมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ โสย ประชาชนเขาดี ฉินนินทากันนะ ว่าบิณฑบาตมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ไง พระพุทธเจ้าบอกว่า แม้แต่คฤหัสถ์เขายังรักพ่อรักแม่เขา แล้วนี่พระจะรักพ่อรักแม่มันผิดตรงไหน พระพุทธเจ้าอนุญาตให้บิณฑบาตเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ได้ ก็เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ แล้วอุปัฏฐากพ่อแม่ไป แล้วปฏิบัติไปเรื่อยๆ จนพ่อแม่เสียหมดแล้วนะ พระองค์นี้ถึงได้สำเร็จได้ การปฏิบัติของเรา บางทีปฏิบัติมันก็จะสำเร็จได้ง่าย ถ้าเราสร้างบุญญานิจการมา แต่การปฏิบัติของบางองค์ มันก็ลุ่มๆ คอนๆ มันไม่เหมือนกัน

ฉะนั้นเราจะบอกว่า เราเห็นใจ เพราะความคิดอย่างนี้นะ นี่เราพูดอารมณ์ภทมา มาก แล้วเราจะย้อนกลับมาไง เวลาเราพูดกันด้วยกิเลส เราพูดกันด้วยที่ว่า เราไม่ได้เอาธรรมะมาเป็นตัวตั้งใจใหม่ ถ้าเราไม่เอาธรรมะมาเป็นตัวตั้ง เราคิดประสาโลกๆ กันในอย่างพระเจ้าสุทโธทนะกับพระพุทธเจ้าคิดแตกต่างกัน โลกเวลาเขามองนะ เขาบอกว่าพระพุทธเจ้าเห็นแก่ตัว

ถ้าคนเป็นคนดี ต้องรักบุตร รักภรรยา รักพ่อแม่ใจใหม่ ต้องเลี้ยงดูใจใหม่ แต่นี่หนีออกไปบวช มันเห็นแก่ตัว แต่ถ้าไม่ออกไปบวช มันจะได้ธรรมมาใหม่ ถ้ายังรักษากันอยู่ ยังรักกันอยู่ มันก็อยู่อย่างนั้น นี่คิดในมุมมองของโลกนะ กรณีอย่างนี้เวลามุมมองของโลกนะ

เพราะเราจุดงค์มาเยอะ เวลาจุดงค์ไป เวลาตกเย็นขึ้นมา โยมเขาจะมาหา จะคุยเรื่องนี้เยอะ เขาจะถามปัญหาธรรมะไง บอกว่าพระพุทธเจ้าเห็นแก่ตัว พระพุทธเจ้าไม่รับผิชอบ พระพุทธเจ้าทิ้งภรรยาทิ้งลูก เอาตัวรอด นี่ถ้าคิดอย่างนั้น คิดแบบโลก ถ้าคิดแบบโลกอย่างนี้ เราจะทำอะไรกันไม่ได้เลย แต่เราบอกว่าคนเรามันต้องมีต้นทุนใจใหม่ การจะทำอะไรมันต้องมีต้นทุน มันต้องมีของมัน

นี่พูดถึงพระพุทธเจ้าตั้งแต่เป็นพระโพธิสัตว์มาแล้ว กัณหาชาติ นางมัทรี มันสร้างบุญสร้างกรรมกันมาตลอด ทีนี้พอมาเจอสภาพแบบนี้ มันก็เป็นเรื่องบุญเรื่องกรรม เพราะมาเกิดร่วมกันหมดนี่ละ แรงปรารถนาทุกคนมันก็เรื่องของโพธิญาณ เรื่องของที่สุดแห่งทุกข์ใช้ใหม่ แต่พอมาเจอในโลกเห็นใหม่ เราอยู่กับโลกไป พออยู่กับโลกเขาก็มองว่าเห็นแก่ตัว แต่เขาไม่มองว่าสิ่งที่สร้างมา ความจริงมันเห็นใจกันมาตลอด มันสร้างบุญมาด้วยกัน แล้วมันจะมาสำเร็จไง

แต่ในเมื่อถ้าเราอยู่กับโลก เราสละโลกไม่ได้ ถ้าโลกคิดกันแบบนี้ แล้วเราก็ออยู่กับโลกตลอดไปอย่างนี้ ประสาเราละ มันก็ตายเปล่าไป ฉะนั้นถ้าพูดถึงว่า เราจะออกมาให้ได้ หรือเราจะบวชของเรา หรือจะทำของเรา เราก็อทำได้ เราทำได้ทั้งนั้น เพียงแต่ที่พูดนี้เราต้องการให้รักษาน้ำใจ กรณีอย่างนี้นะ เราก็อเป็น เราก็อว่าจะได้บวชได้หมดเกือบตายเกือบตาย เราก็อจะบวชได้ มันไม่ธรรมดาละ เพราะอะไร เพราะที่บ้านเรา ทีนี้บ้านเราเราโกหกไม่ได้หรอก เพราะอะไรนะ เพราะญาติโกโหติกาวยังอยู่เต็ม เราโกหกไม่ได้หรอก

เพราะในครอบครัวของเรา มันบังเอิญว่าในลูกทั้งหมด มันเหมือนกับเรา มันมีเขาวนัปปัญญา มันรู้สึกว่ามันจะไบรท์กว่าเขา พอมันไบรท์กว่าเขา พ่อแม่คนไหน เขาก็ต้องการให้คนนี้เป็นคนสืบทอด มันก็เรื่องธรรมดา โอ้โฮ กว่าจะออกมาได้นะ กว่าจะออกมาได้ ใช้อุบาย ใช้วิธีการเยอะมาก เยอะจริงๆ กว่าจะออกมาได้ คิดอย่างนี้ เราคิดถึงย่า คิดถึงย่ามาก เพราะย่านี้มาจากชวเตา พอเข้ามาชวเตา มาถึงแล้วกึ่งเสียก่อน ก็มีลูกสองคน มีเดียวกับน้องชาย ทำมาหากินมานะ จนขึ้นมากจนแบบว่าเป็นคนชนชั้นกลาง พออยู่ได้

ทีนี้พอเราจะออกบวช เขาไม่รู้ไง เขาไม่รู้ เขาเอาเก้าอี้มานั่งที่ประตูบ้านไป เราจะออกจากบ้านนะ จับมือไว้ทุกทีเลย โอ้เราเห็น แหมอันนี้เราฝังใจมาก เพราะประสาเรา เราอยู่ในบ้านเรารักย่ามากที่สุด เพราะเรารู้ว่าย่า สมบุกสมบัน ทุกข์ยากมาขนาดไหน เรารักย่าที่สุด แต่ที่เราไป เราก็อไปเพื่อประโยชน์ทุกๆ คนเหมือนกัน ใจเรา เรารักย่าที่สุด เพราะเราเห็นย่ามาตลอด แม้แต่พ่อกับแม่เรายังไม่รักเท่าย่าเลย เพราะเราอยู่ในบ้านมา เราเห็นมาตลอดไง แล้วอย่างนี้ ขนาดว่าครอบครัว เขาจะมองมาที่เรา แต่เราก็อมาของเราได้ ฉะนั้นมาของเราได้

ไอ้กรณีอย่างนี้ แล้วมาอยู่ในวงการพระ มันมีเยอะมาก พระที่บวชแล้วพ่อแม่อยาก
ให้สึกอะไร มีเยอะ แต่ที่นี้ถ้าบวชแล้ว ถ้าพูดถึงนะ ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์แล้ว ถ้ามัน
เป็นไปได้ เพราะมันเป็นเรื่องธรรมดาว่าพ่อแม่เขารักลูก พ่อแม่ก็ห่วงลูก พ่อแม่ก็อยากให้
ลูกมีความมั่นคง ฉะนั้นเขาคิดว่าบวชพระมันจะไม่มั่นคง แต่ถ้าบวชพระนะ เราอยู่ในศีล
ในธรรม หลวงตาพูดประจำนะ ถ้าพระปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ อยากรู้ว่าพระองค์ไหน ไม่มี
ปัจจัย ๔ ที่อาศัยอย่างนี้ ถ้าเราอยู่ในศีลธรรม ปัจจัย ๔ พอคำว่าปัจจัย ๔ ก็สิ่งที่โลก
เขาหาکنนี้ไง มันมีไม่แน่นอน แต่ถ้าเราเอง มันไม่มั่นคง

นี่พูดถึงเวลาอุบาย เรยกอันนี้มาก่อน เรยกตัวอย่างมาให้เห็นว่าโลกมันเป็นอย่าง
นี้ ความเป็นจริงมันเป็นอย่างนี้

ฉะนั้นเวลา คำว่าอยากบวช ก็ลองๆ ขอคุณ ถ้าท่านไม่ให้เนาะ ลองขอคุณ ลองบอกคุณ
แล้วมันก็อยู่ที่เราด้วย มันอยู่ที่เราด้วยว่าเราทำแล้ว เราจะได้มากน้อยแค่ไหน แล้วยังคิด
โทษนะ เวลาทางโลกเรามีครอบครัวระหว่างหญิงกับชาย มันก็เป็นการเลือกคู่ใช่ไหม ถ้า
ได้คู่ดีจะสุขยอดเลยใช่ไหม อันนี้การบวช เราก็ก็นึกเลือกคู่กับศาสนา เราก็ก็นึกว่าบวช
แล้ว มันจะสะดวก การปฏิบัติมันจะราบรื่น ทีนี้พอเราเข้าไปอยู่ในศาสนาเห็นไหม

เวลาในทางโลกเขาคุยกันไง เขาบอกว่าเขาไม่มีครอบครัว เขาแต่งกับงาน เขาจะ
ทำงานตลอดไป เขาแต่งกับงานแล้ว เขาจะไม่มีครอบครัว ฉะนั้นเขาอยู่กับงานเขาก็มี
ความสุขของเขา ทีนี้ถ้าเราเป็นนักบวชเห็นไหม เราก็ก็นึกเลือกศาสนา เราก็ก็นึกว่าการปฏิบัติของ
เราจะราบรื่น ฉะนั้นเราจะบอกว่า เวลาเข้าไปในสังคัม มันก็เป็นสังคัมทั้งนั้น เห็นไหม
เวลาเรามีครอบครัวเห็นไหม เราเลือกไปแล้ว พอมีครอบครัวขึ้นมาแล้ว เราก็บอก อืม อย่าง
นี้ไม่เลือกดีกว่า อยู่คนเดียวสบายกว่าเยอะเลย พอเลือกแล้วมันยุ่งมากเลย

ฉะนั้นคนในอยากออกคนนอกอยากเข้า ทีนี้เราจะบอกว่ามาบวชเหมือนกัน เวลา
บวชก็คิดว่าจะปฏิบัติ เวลาบวชเข้ามาแล้วนะ กิเลสมันจะหลอก เรยกตัวอย่างนี้ประจำ
ตัวอย่างของอาจารย์สิงห์ทองเห็นไหม อาจารย์สิงห์ทองเป็นคนขี้ดีแล้วญาติบอก
ว่าบวชไม่ได้หรอก ทีนี้พอบวชไปแล้ว คนมีบุญนะพอบวชไปแล้วนะ สวดมนต์นะ ท่าน
บอกทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น โส จิตมันจะลง โส มันสะดวกมันสบาย โส ปฏิบัตินี้ง่ายมาก
โสย มันมีแต่ความสุข เอ้ ถ้าอย่างนี้บวชตลอดชีวิตน่าจะดี เพราะที่แรกไม่ได้ตั้งใจบวชไง

ก็ปัญญาเลยว่าจะบวชตลอดชีวิต ตั้งสัจจะเลยว่าจะบวชตลอดชีวิต เท่านั้นนะ สวคมนต์
เท่าไรก็ไม่ลง อ้อย หายเกลี้ยงเลยนะ หายหมดเลย

เวลากิเลสมันหลอก นี่เราจะบอกว่าเวลาเราคิดว่าเราจะบวชกับศาสนา เราจะเลือก
ทางศาสนา พอเราจะบวช พอเข้ามาแล้วนะ มันก็จะมีปัญหาบ้าง เราบวชใหม่ๆ นะ โอ้โฮ
มันหักคิบมา มันอยู่กับโลกทั้งหมด พอหักคิบมา มันคิดตลอด ทั้งๆ ที่เราตั้งใจจะบวช มัน
จะคิด เพราะเมื่อก่อนตอนตกเย็นนะ ทางบ้านเขาไม่ค่อยไว้ใจเรา เพราะอะไรรู้ไหม
เพราะรักเพื่อน เพื่อนเยอะ แล้วเพื่อนจะมา โอ้โฮ แบบว่ารัก รักกันเต็มที่ ฉะนั้นเขาเห็น
อย่างนั้นปั๊บ ทางบ้านเขาคิดว่าเราโดนเพื่อนหลอก เพราะมีอะไรส่วนใหญ่แล้ว เราจะให้
เพื่อนไง เขาว่าเราโดนเพื่อนหลอก

จนตีเขาไม่ค่อยกล้าให้เรา อย่างที่พูดเมื่อกี้ว่าเราไปรที่นี้แหละ แต่เขาจะไม่ให้
เราทำอะไร ไม่ปล่อยอย่างเด็ดขาด ตรงนี้มันทำให้เราก็มมีปัญหาอยู่ ฉะนั้นพอเราอยู่กับ
เพื่อน รักเพื่อน แล้วทุกอย่างมันก็เกี่ยวมาด้วยกัน วัยรุ่นจะรักเรารู้ว่าคนรักเพื่อนรัก
ขนาดไหน คนติดเพื่อนมาก คนติดเพื่อนขนาดไหน อย่างว่ารักเพื่อนเลย ติดเพื่อนๆ พอคน
ติดเพื่อน มันจะคิดขนาดไหน แล้วบวชไปเลย อยู่คนเดียวในป่า คนติดเพื่อน แล้วก็หนีไป
เลย โอ้โฮย มันเต็มทีนะ

สุดท้ายแล้วอะไรก็เอาไม่อยู่ พุทโธๆๆ อยู่กับพุทโธทั้งวันเลย มันก็ไม่อยู่
พอไม่อยู่เห็นใหม่ เนสัชชิกเลย ไม่นอน เหตุที่ไม่นอน มันหลายเรื่อง ไม่นอนเลย ไม่นอน
๓ เดือน ไม่นอน สู้กับมัน เพราะนิสัยเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว เราจะสู้อะไรสู้เลย ไม่นอน ไม่นอน
พอไม่นอนปั๊บเต็มที กว่าเวลาที่กิเลสเราคิดอย่างหนึ่ง มันเป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง
แต่เวลาเราเข้าไปแล้ว พอกิเลสมันอีกอย่างหนึ่ง

เหมือนกับการปฏิบัติ เวลาปฏิบัติไป เห็นใหม่ หลวงตาบอกเลย เวลาเราปฏิบัติ
ไม่ได้ มันก็เหมือนถ่านดำปี๋จุดไฟไม่ติด แต่เวลาปฏิบัติได้นะ มันก็เหมือนถ่านที่มันติดไฟ
ร้อนๆ เสาเรา นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัตินะ ถ้าปฏิบัติไป ถ้ามันไม่ได้เรื่องเห็นใหม่ มันก็
คิดถึงเพื่อน ติดเพื่อน ทีนี้พอปฏิบัติไปๆ พุทโธๆๆๆๆ พอมันปฏิบัติไป มันปฏิบัติไป
มันแบบว่า ถ้าไฟแดงจี มันก็เผาอีกทางหนึ่ง ถ้ามันยังไม่ลงตัวของมัน มันไปทางหนึ่ง

มันก็โดนกิเลสเผา ไปทางหนึ่งมันก็โดนกิเลสที่มันบังเงาเผาเหมือนกัน พอมันเผาขึ้นมา เราจะลงตัวอย่างไร

เรากลับมาดูเรา เรากลับมา ถ้าสมคูลกับเรา พอมันปฏิบัติได้หลักได้เกณฑ์ไป แล้วค่อยๆ ค่อยๆ ทำไป นี่เราจะบอกว่า ในการปฏิบัติ เว้นไว้แต่จิตปภาภิญญา คือ สร้างบุญมาคืนะ ปฏิบัติปั๊บ มันจะบรรลุธรรมได้ง่าย แต่ถ้าเราไม่มี เราไม่ได้สร้างบุญญาธิการมา เราก็ต้องกระเสือกกระสน สวาก สวากะ ต้องกระเสือกกระสนไป เพื่อประโยชน์กับเรา ถ้ามันทำได้นะ เรื่องบวช มันไม่ใช่มีตั้งแต่ตอนนี่ไง ชีวิตของพวกเรา เกิดตายๆ วัฏฏะมันวนมาอย่างนี้ ในพระสูตรในพระไตรปิฎกก็มีเยอะมาก

แต่เมื่อก่อนเราบวชใหม่ๆ เราไม่เคยศึกษานะ ตอนบวชใหม่ๆ ห่วงอย่างเดียว ห่วงกลัวตัวเองจะติด ฉะนั้นไอ้เรื่องการศึกษาเรื่องอะไรนี่กลัวมาก ขนาดเราชุดงค์ไปเจอนะ เจอมหาอุคร อยู่วัดบวรฯ ๘ ประโยค ไปเจอกันในป่า คุกกันเรื่องธรรมวินัย เพราะตอนนั้นเราปฏิบัติใหม่ๆ บางทีมันสงสัย เพราะเขา ๘ ประโยคไข้ใหม่ คุกกันเรื่องวินัย ก็ถูกใจเขาขอร้องให้เราเรียนก่อน เขาบอกต้องเรียนก่อน พาไปวัดบวรฯ เลย สุดท้ายเราก็หาทางออก หนีออกมาจนได้ เราไม่เรียน

เราไม่เรียน เราไม่ยอมเรียนอะไรทั้งสิ้น มีคนปรารภนาดี เจอเรื่องอย่างนี้ เราไม่เรียนเพราะเราต้องการให้มันเกิดขึ้น เกิดขึ้นจากข้อเท็จจริง เรา เรานี้เพียวๆ เลย โดยการเผชิญหน้า ต่อสู้กับมันมาโดยเฉพาะเลย ประสบการณ์ตรงหมด พอประสบการณ์ตรงหมด แล้วพอเราปฏิบัติไป เราฟังหลวงตาเทศน์บ่อย หลวงตาบอกกับหลวงปู่มั่นท่านก็รู้ोकันพระไตรปิฎก แล้วหลวงตา ท่านเป็นมหา

เวลาเราปฏิบัติไปแล้ว ถึงจุดหนึ่งว่า เราคิดว่า เราไว้ใจตัวเราได้แล้ว เราถึงมาเปิดดูพระไตรปิฎก เปิดดูหมด เราดูหมดนะพระไตรปิฎก ตู้นี้ดูหมด ๒ รอบ เราก็ดูของเรามาเหมือนกัน ๒ รอบเพื่ออะไร ๒ รอบเพื่อเวลาเราคุยกับนักวิชาการ คุยกับทางโลกเขา เขาพูดอะไรมา เราจะรู้ว่ามันอยู่ตรงไหน หน้าไหน เพราะเรามั่นใจเราขนาดนี้ละ เรามั่นใจในตัวเอง แล้วเรามาอ่านพระไตรปิฎก มันมีความรู้สึกอย่างนี้ขึ้นมาในหัวใจเลยนะ

ถ้าเมื่อก่อนเราไม่ได้ปฏิบัติก่อน เรามาอ่านพระไตรปิฎกนะ ยิ่งอ่านโทษนะ คิดพูดกับตัวเองนะ มึงยังอ่านยิ่งโง่ ยิ่งอ่านยิ่งโง่ ยิ่งอ่านยิ่งโง่ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะมัน

ตีความไม่ออก แต่พอเราปฏิบัติจนเราไว้ใจตัวเราได้ แล้วมาเปิดอ่าน อ้อฮืม มันเข้าใจ ความเข้าใจที่ว่าเราอ่านแล้วเราเข้าใจ ถ้าเป็นเมื่อก่อนนะ ถ้ามันปฏิบัติยังไม่อย่างนี้ เอ็งเข้าใจเรื่องนี้ไม่ได้ มันรู้เลยนะ ว่าเอ็งจะเข้าใจเรื่องอย่างนี้ไม่ได้เด็ดขาด ยิ่งอ่านมันก็ยิ่ง งง ยิ่งอ่านมันยิ่งงง ทีนี้ ถ้าพูดถึงตอนนั้น ถ้าเรามาศึกษาก่อน ยิ่งอ่านมันยิ่งงงใช่ไหม

เพราะอย่างนี้ เราอยู่อีสาน เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดเห็นใหม่ บอกว่า มันมี ๘ ประโยคองค์หนึ่ง ไปถามหลวงปู่ฝั้น ว่าผม ๘ ประโยค คำว่า ๘ ประโยคคือการศึกษาทาง บาลีสิ้นสุด สูงสุดแล้ว ก็ไปถามหลวงปู่ฝั้น สมัยนั้นเพราะท่านเป็นเลขาของเจ้าคณะภาค ไปถามหลวงปู่ฝั้น เพราะหลวงปู่ฝั้นตอนนั้นมีชื่อเสียงมาก ผม ๘ ประโยค พระไตรปิฎก รู้ไปหมด รู้ทุกคำพูด จำได้หมดเลย พระพุทธเจ้าสอนใคร พูดอะไร รู้ได้หมดเลย แล้ว ข้าพเจ้าอยากปฏิบัติแล้วให้ปฏิบัติอย่างไร

เพราะว่ารู้ใช่ไหม มันยิ่งศึกษา มันยิ่งเลือก มันยิ่งงง เพราะเขาพูดอย่างนี้นะ เขา บอกว่าพระพุทธเจ้าสอนพระสารีบุตรอย่างหนึ่ง สอนพระโมคคัลลานะก็อย่างหนึ่ง สอน พระอุบาลี เวลาพระพุทธเจ้าเทศน์ไง เทศน์สอนบุคคลคนๆ หนึ่งก็อย่างหนึ่ง สอนคน หนึ่งก็อย่างหนึ่ง แล้วเลือกศึกษาหมดเลย รู้หมดเลย รู้จนวิธีการนะ รู้ไปหมดเลย แต่ใช้ กับตัวเองไม่ถูก แล้วจะใช้อย่างไรกับตัวเอง ไปถามหลวงปู่ฝั้นนะ ถ้าไปถามครูบาอาจารย์ ที่เป็นนะ เวลาตอบมานะ มันเหมือนหมัดนะ สวนมานี้ออกทุกที

หลวงปู่ฝั้นบอกว่า ทุกข์ของเอ็งอยู่ที่ไหน ทุกข์ของคุณนะอยู่ที่ไหน ต้องเข้าหา ทุกข์ของตัวเอง อย่าเข้าไปหาทฤษฎี อย่าเข้าไปหาการสอนที่พระพุทธเจ้าสอนคนอื่น ทุกข์ของเราอยู่ที่ไหน ความขัดข้องหมองใจ ความทุกข์ของเราอยู่ที่ไหน แต่เราไม่ได้ดู ตรงนี้ไง เราไปดูแต่ธรรมะของพระพุทธเจ้าไง อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันยิ่ง มันทุกข์ พอมันปล่อยมันไม่ทุกข์ แต่ทุกข์หนีบหายเลย ให้อีกคนพูดนะกำลังทุกข์ มันไม่รู้ตัว มันเองนะ มันพูดธรรมะแจ๊ๆๆ เลย แต่ไม่รู้ตัวมันเองเลย

กรณีอย่างนี้ พอเรามาศึกษา เราว่าเราไว้ใจได้แล้ว เราก็มาค้นพระไตรปิฎกของเรา เราเห็นกรณีอย่างนี้ เราถึงบอกว่าเราคิดถูก เราคิดถูกต้องแต่ทีแรก บวชใหม่ๆ นะ คำรับคำร่ำทางวิชาการไม่อ่านเลย อ่านแต่ประวัติหลวงปู่ฝั้น ประวัติครูบาอาจารย์ พอเรา เจอปั๊บ เราอ่านพวกนี้ เพราะว่าเป็นที่ประสพการณ์ตรงในการปฏิบัติ เราอ่านแล้วเอามา

เป็นตัวอย่าง เามาเป็นแบบอย่าง เามาเป็นประเค้น เามาให้เราปฏิบัติ เราอ่านถ้ำเรื่อง
ประวัติณะ เรื่องคำเทศน์ของครูบาอาจารย์ เราอ่าน

แต่ถ้าเป็นวิชาการ ไม่แตะเลย พอไม่แตะเลย ศึกษามาถึงระดับนี้ พอไว้ใจได้แล้ว
ค่อยกลับไปรื้อ รื้อมาแล้วตอนนี้ พอเห็นที่ว่าเขาเถียงกันทางวิชาการ เขาก็เถียงกันไป แต่
เราศึกษามา แล้วตอนนี้ พอมาถึงในปัจจุบันเห็นใหม่ เวลาคนถามปัญหา เวลาเขาถาม
ปัญหา แล้วเขาทำทางวิชาการที่เขาออกมาเห็นใหม่ คนที่แบบว่าเขาศึกษาเล็กๆ น้อยๆ
เห็นใหม่

แล้วเขาก็บอกว่า เป็นพุทธทำนาย หนังสือพุทธทำนายอะไรออกมา พุทธทำนาย
เยอะเยอะเลย เราไม่เคยเชื่อเลยนะ เราไม่เคยเชื่อเพราะอะไร พุทธทำนายมันก็อยู่ใน
พระไตรปิฎก ในพระไตรปิฎกเราก็อ่านแล้ว สิ่งที่บอกว่าพุทธทำนาย โลกจะแตก โลกจะ
อะไร มันไม่มีในพระไตรปิฎก เราถึงถามว่า ถ้าเป็นพุทธทำนาย มึงเกิดทันพระพุทธเจ้า
หรือ แล้วพระพุทธเจ้าบอกมึงหรือ

ธรรมะจากพระโอสฐ์ เขาก็รื้อค้นจากพระไตรปิฎกนี้แหละ องค์กรนั้นก็ว่าธรรมะ
จากพระโอสฐ์ องค์กรนี้ก็ธรรมะจากพระโอสฐ์ ใครก็จากพระโอสฐ์ กูก็อ่านพระโอสฐ์
เหมือนกัน แล้วกูไม่เห็นอย่างที่พวกมึงบอกเลย นี่ไง เพราะเราปฏิบัติมา แล้วเราไว้ใจเรา
แล้วเราไปศึกษาพระไตรปิฎกมาอย่างนี้ แล้วโลกมันทำกันอย่างนี้

เราถึงบอกว่าบางที มันก็เหมือนไอ้แอม (เด็กอายุ ๖ ขวบ) ไอ้แอม มันนี่ก็อ่าน
พระไตรปิฎกมา มันก็ไปเขียนแล้ว ไอ้แอม มันไปเขียนลงสมุดประจำวันมันเลย แล้วก็ไป
แจกกัน แล้วสังคมก็เชื่อ พออ้างว่าธรรมะจากพระโอสฐ์ เชื่อทันทีเลย เพราะถ้าธรรมะ
จากพระโอสฐ์มาที่ไรนะ โทษนะ เราเผาทั้งหมด ถ้าใครมาวัดนี้เผาทั้งหมด เพราะมึงไม่
ต้องพระโอสฐ์หรอก พระไตรปิฎกเขามีอยู่แล้ว พระพุทธเจ้าสอนกูทุกวันเลย กูจะเปิด
เมื่อไหร่ กูเจอพระพุทธเจ้าแล้ว แล้วเอ็งเอามาจากไหน

เพราะพวกเราอ่อนแอกัน วุฒิกภาวะของพวกเราอ่อนแอกัน แล้วใครพูดนะ เยอะ
มากนะ ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก พิมพ์แจกกันใหญ่ ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก เราก็เห็นมี
มุมมองอย่างนี้ เราก็เห็นมีมุมมองอย่างนี้ เราก็นี้ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก ไอ้คนนั้นก็เห็น

มุมมองอย่างนั้น แล้วยอดพระไตรปิฎกมิ่ง กับยอดพระไตรปิฎกภู ไครฤทวะ นุ่นก็ยอดพระไตรปิฎก นี้ก็... มันเป็นกระแสสังคมนะ กระแสสังคมเกิดขึ้นมา

ถ้าพวกเรามีจุดยืนแล้วนะ กระแสสังคมเราก็รับรู้ได้นะ เพราะเราอยู่ในสังคม แต่ถ้าเราอยู่ในสังคมแล้ว เราจะมีหลักมีเกณฑ์ของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา อย่าไปกับโลก คำว่าอย่าไปกับโลกเขา แล้วพวกโยมมีจุดยืนตรงไหน ถ้าไม่ไปกับโลก เราบอก เรากล้าพูดนะว่าพวกโยม ฟังเราบ่อยๆ มีจุดยืน

มันมีลูกศิษย์คนหนึ่งอยู่ในโพธาราม เขาฟังเราบ่อยๆ แล้วเขาก็มาเล่าให้ฟัง ตอนเช้าขึ้นมา มีพระชุกงค์มา เขาอยากใส่บาตร เขาจะใส่บาตร ที่นี้พระก็ชุกงค์มา มันชุกงค์ปลอมใจ ไปถึงก็บอกว่า บาตรเต็มแล้วโยม ขอเป็นปัจจัยได้ไหม ลูกศิษย์เรานะ บาตรนี้ไว้ใส่ภัตตาหาร บาตรนี้เขาไม่ได้เอาไว้ใส่ปัจจัย พระหน้าแตกเลย เห็นไหม ทำไมเรากล้าพูดกันอย่างนี้ล่ะ เพราะเราศึกษาธรรมะใช้ไหม

เราเป็นเจ้าของศาสนาใช้ไหม ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา พระพุทธเจ้าได้ฝากศาสนาไว้ใช้ไหม มารเอย เมื่อใด ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่เข้มแข็ง กล่าวแก้คำจาบจ้วง ของลัทธิต่างๆ ได้ เราจะไม่ยอมนิพพาน จนวันมาฆบูชาเห็นไหม บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้า เราจะปรินิพพาน

แล้วถ้าเราศึกษาธรรมะแล้ว ทำไมเราจะพูดไม่ได้ เพราะพระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับเรา เราเป็นสาวก เราเป็นอุบาสก อุบาสิกา หรือเปล่า เป็น ถ้าเราเป็นอุบาสก อุบาสิกา ทำไมจะพูดไม่ได้ เพราะพระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับเรา เอาว่ามาเลย ถ้าเราเข้มแข็ง เรามีจุดยืนอย่างนี้ มันจะตรวจสอบกัน แล้วพระในสังคมมันจะดีขึ้นเรื่อยๆ แล้วเราก็ไปดูไปเห็นเขาไหม

เว้นไว้แต่เทศกาลฤดูกาลนะ เทศกาลของเขา วัฒนธรรมของเขา เขาแสดงออก วัฒนธรรมของเขา มันเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรม ใช้อย่างนี้ไม่ถือว่าขัดแย้ง เพราะมันวัฒนธรรมประเพณีแต่ละพื้นถิ่น คุณี เวลาภาคกลางลอยกระทงเห็นไหม เราไปทางเหนือเห็นไหม มันไม่มีแม่น้ำอยู่ทางภูเขา เขาก็ลอยโคมกันเห็นไหม วัฒนธรรมอย่างนี้ มันเป็นความจำเป็นของพื้นถิ่น แต่ละพื้นถิ่น เขามีความจำเป็นของเขา วัฒนธรรม เขา

ทำคุณงามความดีของเขา เขาทำบุญของเขา อันนั้นเราอย่าไปวิเคราะห์วิชัย ผิด เราไม่ควรทำ

เพราะอะไร ถ้าเราวิเคราะห์วิชัย เราจะเอาแต่ทางวิชาการ ไปดูหรือไปจับผิดเขา มันผิดทั้งนั้น แต่ถ้ามันเป็นพื้นถิ่นของเขา มันเป็นวัฒนธรรมของเขา เราเข้าถึงวัฒนธรรมของเขา เราจะเห็นมุมมองที่ดีๆ นะ ฉะนั้นถ้าเราย้อนกลับมาที่ว่าเรื่องอย่างนี้ เรื่องในพระไตรปิฎก เรื่องประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ของศาสนาเห็นไหม ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ แล้ว ๒,๐๐๐ กว่าปี เราบอกว่าเถรวาทเรา ถ้าศึกษาแล้วทำการวิชัยกัน เถรวาทเรายังรักษาแล้วยังเข้าถึงได้ง่าย

แต่เดิมนะ ก่อนที่โลกจะเจริญขึ้นมา มันเป็นวัฒนธรรมโบราณ การสื่อสาร การคมนาคม มันไปถึงกันยาก หนังสือสิ่งพิมพ์มันก็ยังไม่มีการสิ่งพิมพ์มันเพิ่งมาเกิดไม่กี่ ๑๐๐ ปีนี้เอง ฉะนั้นสิ่งพิมพ์ต่างๆ ขึ้นมา พอเกิดขึ้นมา มันก็มีทางวิชาการ พอมีวิชาการเราก็คิดเอาเองว่า มันจะเป็นอย่างไร เราถึงไม่เห็นคุณค่าการถนอมรักษามาตั้ง ๑-๘ ร้อยปีไป

จากพระรุ่นหนึ่งสู่พระอีกรุ่นหนึ่งมาตลอดนี้ไง เราไม่เห็นประโยชน์ตรงนี้ไง เพราะปัจจุบันนี้ ทางวิชาการโลกมันเจริญแล้วใช่ไหม เราจะรู้คนที่ไหนก็ได้ กดเข้าไปคอมพิวเตอร์มันก็ออกมา แต่กว่าที่มันจะมีรากเหง้าของวัฒนธรรมมาจนปานนี้ มันมีสิ่งใดตกผลึกมา ที่นี้ความตกผลึกมาอย่างนี้ นี่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมนะ

เวลาเราพูดถึงเห็นไหม วัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม ถ้าธรรมมันเกิดจากสัจจะความจริงในหัวใจ ธรรมอันนี้สำคัญกว่าวัฒนธรรม

วัฒนธรรมมันเป็นประเพณี แต่ไอ้ตัวธรรม ตัวธรรมหมายถึงว่า "ไอบรรลุธรรม ใ้อัความรู้จากธรรม พระพุทธเจ้าปรารถนาตรงนี้ เพราะอะไร เพราะว่า สิ่งนี้ต่างหาก มันให้สุขให้ทุกข์ มันให้คุณประโยชน์กับชีวิตใจ มันให้คุณประโยชน์กับจิตใจจริงใจ ถ้ามันให้คุณประโยชน์กับจิตใจจริง มันเปลี่ยนแปลงได้ไง มันเปลี่ยนแปลงหัวใจ จากปุถุชน เป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคาได้ไง แล้วมันเป็นได้ มันไม่ได้เป็นได้แบบโลกปัจจุบัน ที่เขาเป็นได้ด้วยการสรรเสริญเยินยอกัน ด้วยโลกธรรม ไม่ใช่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริง มันต้องมีเหตุปัจจัย ต้องบอกว่าโศคบันเป็นอย่างไร ฉะนั้น พระโศคบันเป็นอย่างไรนะ ครูบาอาจารย์ของเรา นะ ธรรมสภาจตุรา เอตมมุงคผลมุตตมัม เช่นหลวงปู่มั่น เวลาเราพูดสนทนาธรรม อย่างเช่นหลวงตาเห็นไหม เวลาท่านนั่งถึงตลอดรุ่งเห็นไหม ท่านฆ่าเวทนาได้ เวทนาหน้าไหนมันจะหลอกเราได้อีกวะ เวทนาหน้าไหนก็จะหลอกเราไม่ได้อีกแล้ว เพราะเราผ่านไปทำได้ที่ขนาดนี้ แล้วขึ้นไปรายงานท่านเห็นไหม เพราะท่านผ่านมาแล้ว

เพราะหลวงปู่มั่น พวกเราก็ออมรับว่าท่านเป็นพระอรหันต์ ฉะนั้นเวลาฟังนะ มันรู้เลย นี่ไงพอรู้ นั่นนะ ไซ้ จิตมันไม่ตาย หากอภิปาเวีย จิตมันไม่เกิดตายตลอดไปไง ถ้ามันได้หลักแล้ว ลุยเลย ลุยเลย นี่ไง ความจริงอันนี้ คำว่าธรรม ธรรมอันนี้ไง แล้วการถึงธรรมอันนี้ได้ เราต้องเข้มแข็ง ทีนี้ คำว่าเข้มแข็งหมายถึงว่าปฏิบัติแล้วเข้มแข็ง เหมือนกับคนวิ่งมาราธอนถึงเป้าหมายแล้ว เขาก็มีความสุขของเขา

ไอ้เรานี้จะ เริ่มตื้นวิ่งกัน จะเริ่มออกจุดสตาร์ท เริ่มวิ่งมาราธอน การสมบุกสมบัน ในการปฏิบัติใจ ในการสมบุกสมบันในการปฏิบัติ เราต้องเข้มแข็ง เราต้องมีความตั้งใจ ถ้าโดยทั่วไปเห็นไหม โดยทั่วไป ถ้ามองในแง่เดียว ถ้าบอกอย่างนี้ อยากบวชนะ โสย เราจะอยู่ใหญ่เต็มที่เลย อยู่ให้เต็มที่เลย แต่ที่เราอยู่ เพราะสมมุติถ้าเป็นเรา มันจะผิดพลาดในสิ่งใดมา เราก็ตั้งต้นใหม่ได้ ถ้ามันปฏิบัติแล้วมันไม่ถึงที่สุด หรือว่าเราทอดอ

มันมีนะ เรามาอยู่ที่นี้ใหม่ๆ พระฝ่ายปกครอง เขาพยายามจะขอให้เราเรียนมาก แล้วเขาบอกว่าให้เรา เรียนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เรียนเพื่อทางวิชาการ เวลาสึกไปแล้ว จะได้มีความรู้ไง เราคิดในใจนะ ไอ้ ปรารธนาดี ขนาดว่ากลัวสึกแล้ว ไม่มีวิชาติดตัวเลยนะ เขาเป็นห่วงแทนเราหมดเลย นี่เราคิดของเราไง คนเรามันจะสึกออกไป มันก็ต้องไปคืนรนของเขา มันก็เป็นเรื่องธรรมดา เพราะเขาคิดกันแบบนี้เห็นไหม เราถึงมีพระบวชเข้ามาเพื่อศึกษา จบปริญญาตรี ปริญญาโท แล้วก็สึกออกไปเห็นไหม ก็อาศัยเป็นทางผ่านไง

แต่ของเรา เราไม่ได้คิดกันอย่างนั้นนะ ถ้าเอ็งอยู่ไม่ได้ด้วยเวรด้วยกรรม มันก็นั่นก็อีกเรื่องหนึ่งไซ้ไหม แต่ถ้าทำของเราได้ เราปฏิบัติของเราได้ มันปฏิบัติ มันก็เหมือนนะ เราเวลาเราพูดกับพระ อย่างเช่นการศึกษาเห็นไหม นักธรรมโท นักธรรมตรี นักธรรมเอก

เห็นไหม ต้องท่อง เริ่มต้นเลขนะ แล้วบอกต้องไหว้ก่อนเลย ต้องจบ ท่องนวโกวาทได้หมดทุกตัว ทุกอย่างท่องได้หมดเลย คำว่าท่องเห็นไหม คำว่าท่อง คือ การจำ

แต่ถ้าเราปฏิบัติใช้ใหม่ พุทโธๆ คือ การลบ มันขัดแย้งกันไง มันขัดแย้งกัน เพราะเราต้องการให้ใจเรา ให้ไม่มีข้อมูลสิ่งใดเลย นี่เวลาปฏิบัติมันก็ ถ้าจับปลาสองมือมันไปไม่รอด เราถึงบอกว่า ถ้าเรียน เราไม่ได้ปฏิเสธการปฏิบัติ เราไม่เคยปฏิเสธปฏิบัติเลยนะ แม้แต่มีแผนมาอยู่กับเรา ถ้าบอกว่าอยากเรียนเราจะส่ง ไปวัดเทพศิรินทร์ เพราะเรามีเพื่อนอยู่วัดเทพศิรินทร์ ถ้าจะเรียน เราส่งเรียนเลย เพราะเขาจะเอาดีทางนี้ใช้ใหม่ เรียนมาเป็นคณฤชระ เป็นฝ่ายปกครอง เป็นทางวิชาการ เราก็เห็นด้วยนะ ถ้าเรียนก็เรียนเลย ถ้าปฏิบัติก็ปฏิบัติเลย ฉะนั้นพอปฏิบัติแล้วก็จะมาเรียน เราไม่เห็นด้วย ถ้าจะเรียนส่งไปเรียนเลย

ถ้าปฏิบัติ ปฏิบัติเลย จับให้มันคั่นให้ตาย แล้วเอาให้จริง แม้แต่ปฏิบัติจริงๆ มันยังเอาตัวไม่รอด เอาตัวไม่ได้ ถ้าปฏิบัติจริงเอาตัวได้ มันถึงจะเป็นประโยชน์กับเรา เราอยากให้เรา อย่างที่เราพูดเมื่อกี้ ถ้าเราคิดได้ เราทำได้ เราก็ ค่อยๆ นิดเดียว แค่นี้ก่อน แค่นี้ก่อน แล้วถ้าเราทำได้จริงเห็นไหม เราทำได้จริง มันอยู่ที่เราแล้ว เราจะมีอุบายวิธีการจะพูดอย่างไร แต่ถ้ายังไม่ได้ก็ใจเย็นไปก่อน

เราฟังหลวงตาสอนนะ มันมีคนไปถามหลวงตาอย่างนี้เหมือนกันว่าพ่อแม่ไม่ให้บวช หลวงตาท่านบอกเลย ไม่เหมือนพ่อแม่ท่านอยากให้บวช พ่อแม่ท่านอยากให้บวชมากเลย แต่ท่านไม่อยากบวชตอนนั้น แต่ตอนนี้ท่านก็ลุล่วงเป็นครูบาอาจารย์เราแล้วกรรมของคนนะ เราจะบอกว่า พ่อแม่เราเป็นพระอรหันต์ของลูก ท่านมีคุณกับเรามาก เราค่อยๆ พูดค่อยๆ จา อย่าไปหักหาญน้ำใจ แล้วแต่ถ้าเราถึงที่สุด เราอยากจะทำจริงๆ เราก็ค่อยหาวิธีของเรา มันมีวิธีได้สิ มันมีวิธี จะทำอะไร เราก็ฝืนของเราไปเรื่อย เราฝืนของเราไปเรื่อย เราสู้อยู่ ถ้าพ่อแม่นะ พ่อแม่เขาจะถึงเวลานะ เขาก็ปิดประตูตีแมวเลย คือไปไหนไม่รอดใจ

แต่ถ้าอย่างนี้มันก็เป็นการศึกษาเหมือนกันว่าเรามีบารมีจริงหรือเปล่า ว่ามีอะไรขึ้นมา เราก็ใจแข็ง เราก็หาทางออกได้ แสดงว่าคนมีบารมี คำว่าบารมีเห็นไหม อย่างคนบางคน มีฐานะมาก แต่ไม่มีบารมี แต่บางคนไม่ได้มีฐานะ แต่มีบารมี บารมีเกิดจากการเสียสละ เกิดจากการกระทำนี้แหละ ฉะนั้นถ้ามีบารมีเห็นไหม เวลาอะไรกระทบขึ้นมา

มันทนได้ไง มันทนได้ มันรักษาได้ มันแก้ไขได้ แต่ถ้าเราไม่มีบารมี มันก็ล้มลุกคลุกคลานไป ฉะนั้นมันก็เทียบบารมีเรา

วันนี้พูดเรื่องบวชนะ ดีมากเลย ดีมากหมายถึงว่า เวลาพูดถึงมุมมองไง เพราะเราพูดถึงมา มุมมองของโลกเขามองอย่างหนึ่ง เราบวชใหม่ๆ โอ้โฮ แล้วเพื่อนมันค้านะ มีงไม่สู้สังคม มีงเป็นคนล้มเหลว โอ้ อย่างที่ว่าเราคิดเพื่อนไง เพื่อนก็คิดเรา แล้วพอเราบวชไปแล้วนะ โอ้โฮย เพราะเขาพูดอย่างนี้ แล้วเรานี้เป็นคนจริง เราประกาศกับเพื่อนเลยนะ พูดไปเดี๋ยวจะหาว่าโม้ ไม่สีก บวชไม่สีก บวชไม่สีก โอ้คำว่าบวชไม่สีกนี่แหละ มันเป็นโซ่คล้องคอ บวชพรรษา ๑ พรรษา ๒ โอ้โฮย

นี่เราเตือนไว้ก่อนไง อย่าคิดว่าเลือกทางพระ แล้วบวชแล้วจะราบรื่นนะ เมื่อก่อนเราคิดอย่างนั้น พอบวชไปเป็นพระแล้วนะ พระโอ้โฮย พระด้วยกันนะ ต้องส่งเสริม ต้องปฏิบัติอย่างนี้เลย พอปฏิบัติแล้วโดนแกล้งไง พรรษา ๑ พรรษา ๒ โดนแกล้ง ธรรมดาดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย ไปอดนอนนะ ไม่นอนเลยนะ แล้วในวัดเขาไม่ทำ ทำอยู่องค์เดียว คิดดูสิว่ามันจะโดนอะไรบ้าง มันก็โดนมาทุกลูกเลย ตอนนั้นก็ยังไม่รู้นะ ตอนโดนยังไม่รู้ เพราะเข้าใจว่าพระต้องสองโป่งเลย

โดนเขาแกล้ง ยังไม่รู้ว่าเขาแกล้งนะ จนอยู่ไป เอ๊ะมันบ่อยๆ เว้ย เอ้ยทำไมเป็นอย่างนี้ ทำไมเป็นอย่างนี้ ชักเริ่มดู อ้อ เพราะหนึ่งคือชุดงค์หมดเลย บิณฑบาตทุกอย่างแล้วไม่นอนด้วย ทีนี้พอไม่นอนขึ้นมา โอ้โฮ คนก็อยากใส่พระองค์นี้ โฮย เขาเขม่นกันหมดเลย เพราะเด่นมันจะเป็นภัย เขาจะแกล้งขนาดไหน มันจะโดนขนาดไหน พอออกพรรษานะ คิดไว้ในพรรษา คิดใหญ่เลยนะในใจ ออกพรรษาแล้วจะไป ไปเสร็จแล้วจะไม่ย้อนกลับมาอีกเลย

แล้วตอนนั้นบวชใหม่ๆ ไม่รู้จักใคร ไม่มีอะไรเลย ออกพรรษาก็งุ่น กะพุงออกพม่า จะไปไม่มีที่สิ้นสุดเลย เพราะตอนบวชนะ ออกจากบ้านไปแล้วจะไม่กลับมา ไม่มี การย้อนกลับมา ใจเรา จะไม่ได้เห็นหน้ากันอีกแล้ว นี่พอบวชแล้วไม่เป็นอย่างนั้น ย่าไปร้องให้ที่วัด ย่าไปร้องให้ที่วัด ร้องให้แล้วร้องให้อีก ขอร้อง เราถึงย้อนกลับมา ไปร้องให้ที่วัด ใครก็ไปร้องให้ที่วัด เพราะทุกคนรู้นิสัยเรา คือ ถ้าไปแล้วนะ จะไม่ได้เห็น

หน้ากันอีกแล้ว ไปแล้วไม่มีวันกลับ ทีนี้พอออกไป ในพรรษาโคนแกล้ง โคนแกล้ง โคนแกล้ง ไม่รู้จะไปไหน จะออกพม่าเลยนะ โอ้โฮย แล้วจิตมันเสื่อม

เราถึงบอกว่าที่ประกาศว่าไม่สึก แต่ใจมันไม่ยอมสึกอยู่แล้ว แต่ขณะพอโคนปัญหาขึ้นมาเห็นใหม่ มันเหมือนกับมันปิดตัน ต้องไปอย่างเดียว พอจิตเสื่อม รุกคักไปโฮย ทุกข์มาก เริ่มตันได้ ก็ตอนกลับมาเจออาจารย์จวนนี้แหละ มันหมดแล้ว มันว่างหมดนะ มันว่าง พอจิตมันก็รักษาได้แก่นั่นนะ อวิชชาอย่างหยาบเอ็งสงบตัวลง อวิชชาอย่างกลางเอ็งยังไม่เห็นมันเลย อวิชชาอย่างละเอียดในหัวใจเอ็งเต็มเลย เอ้อจริง พอเอ้อจริง มันก็พลิกกลับ พอพลิกกลับตรงนี้ปั๊บ พอมันเริ่มพลิกกลับ แล้วเริ่มตั้งฐาน พอตั้งฐานได้อะไรได้นะ มันเริ่มลุยเข้ามาแล้ว ได้ขึ้นได้ตอนตรงนั้น พอได้ขึ้นได้ตอนมาก็ไล่เข้ามาเลย

แต่ก่อนหน้านั้นนะ โคตรทุกข์เลย โคตร ! ทุกข์เลย ไม่ใช่ทุกข์ธรรมดาณะ โคตรเลย โคตรเพราะอะไร เพราะว่าภาษาเรา มันผู้น้อย เด็กอ่อน เราจะรู้สังคมเขาได้อย่างไร เราเข้ามาใหม่ในสังคม สังคมพระนี่ แล้วก็คิดว่าต้องทำความดี เราทำความดีโดยเปิดเผยตลอดเวลา แล้วมันก็มีทุกรูปแบบที่เข้ามาตลอดเวลาเลย คิดถึงใหม่ ใครก็คิดไม่ถึงหรอก ฉะนั้นเวลาเราโตมาอย่างนี้แล้ว เราถึง พระเรา เราถึงพยายามคอยบอก คอยเตือนแล้วเราไม่ เราสอนพระบอช เวลาพระมาอยู่กับเรานะ

เราเหมือนกับนักศึกษาเห็นใหม่ เวลาเอ็นท์คิด รับน้องใหม่ๆ แม่งรับกันอยู่เรื่อย เราจะบอก เฮ้ย เอ็งอย่ารับน้องใหม่สิ เราโดนเขารับมาแล้ว เราอย่าไปรับกคนอื่น คือ โคนเขาทำมาแล้ว อย่าทำใคร นิสัยเรามันเป็นอย่างนี้ เราจะบอกเลยนะ เข้ามาอยู่ในสังคม มันมีปัญหาขนาดนี้แล้ว เราต้องให้เมตตาคนอื่น เราจะใช้คำว่า ถ้าเราโดนรับน้องมานะ แล้วเอ็งอย่าไปปรับต่อไง อโหสิ อย่าไปปรับต่อ อย่าไปรังแก อย่าไป คนเราไม่ใช่รังแกหรอก บางทีมันทัญญู อยากเอาแพ้อาชนะกัน อยากอะไรกัน มันก็มีเป็นธรรมดา นี่ในวงการนะ เขาเรียกลิ้นกับฟัน

พระพุทธเจ้าเห็นใหม่ พระอัครชิบุตรเห็นใหม่ ที่แตกกัน พระพุทธองค์อย่าชวนขวายน้อยเถิด อย่าเลย พระทะเลาะกันเห็นใหม่ แล้วสุดท้าย สุดท้ายแล้วก็แยกกับพระพุทธเจ้า เข้าป่าเลย พอเข้าป่า กลับมา พอกลับมา พระก็บอกให้พระพวกนี้ มันไม่มี

ใครใส่บาตรแล้วก็กลับมา ย้อนกลับมา พระพุทธเจ้าเทศน์นะ พระนี่เป็นพระอรหันต์หมดเลย

เวลาโยม หลวงตาพูดบ่อย มีโยมเข้ามาอัดพระนั่นไง แม้แต่ในบ้าน ลูก ๒ คน ๓ คนยังทะเลาะกันเลย แล้วลูกศิษย์เรา เป็นร้อยเป็นพัน มันไม่กระทบกระเทือนกัน มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันก็มีบ้าง นี่เรื่องของเรา อย่างมายุ่งๆ จัดการกันเอง แต่ที่นี่เรา สมัยเราพวกเรา มันแบบว่า คิดแบบโลก มันแบบว่าไร้เดียงสา คิดด้วยความสะอาดใจ เรามองอะไรด้วยความไม่สะอาด

เราจะพูดอย่างนี้เพราะว่าเราโดนมาหมด แล้วเราคิดว่าตอนถ้าเราก่อนจะบวช เราก็เหมือนโยม มองเข้ามาในวงการพระ แหม มันใสสะอาด มันคิดแบบไร้เดียงสานะ นี่ไร้เดียงสา นี่ยากบวชๆ โสย มันมองภาพนะ โสย สะอาดไปหมดเลย เจอเข้าไป ๒ ดอก โสย งดเลยนะ โอ หันไม่ถูกเลย แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องโลกนะ ถ้าเรื่องธรรม แล้วถ้าเรามีจิตของเรา อยู่ที่ไหนก็โดน โลกเป็นอย่างนี้ เราจะอยู่กับเขา เราจะสู้ ถ้าเราจะสู้ เราจะกระเสือกกระสนมาได้

หลวงตาท่านเป็นผู้ใหญ่ เพราะหลวงตาท่านอยู่กับวัด มันมีปัญหาขึ้นมา มาก นี่ปัญหาอย่างนี้มา มันมีมา ฉะนั้นเวลาที่มีมา มันมีมาแบบโยมก็เป็นอย่างหนึ่ง ถ้าพระอย่างเรา ถ้าเรามีสถานะนะ โอโฮ พัดยศ แหลมๆ ทั้งนั้นเลย คิดดูสิว่า โอโฮ อี้โก้ ตัวเราจะขนาดไหน ใครจะมาพูดขัดแย้งกับเรานะ อ้อหืม มันแค้นฝังหุ่นเลยละ ต้องเอาคืนเลยละ

เราจะบอกว่ากิเลสมันมีอยู่แล้วไง แล้วสถานะ มันไปหนุนให้กิเลสเข้มข้นมา ถ้าเราไม่มีพัดแหลมๆ ไม่มีอะไรเลยนะ โอ เราก็เป็นหลวงตาดองค์หนึ่งเนาะ ใครจะว่าอะไรก็ไม่เท่าไร โสย มีพัดแหลมๆ ด้วยนะ มีตำแหน่งด้วยนะ มีรถประจำตำแหน่ง โสย มีลูกศิษย์ลูกหานั้น แล้วใครมาว่าให้ผิดใจ แหม ฝังหุ่นเลย ทิฐิพระ มานะกษัตริย์ ถ้าสังคมมันเป็นอย่างนั้น เราพูดเอาไว้ก่อน เราเห็นใจ เราอยากให้สังคมทุกสังคมดีหมด แต่มันสุคติที่ใครจะทำได้ มันเป็นเรื่องของสังคม มันเป็นเรื่องของผลของวิญญูะ

ฉะนั้นเวลาเราย้อนกลับมาอีกทีหนึ่ง เวลาเราพูดกับโยมบ่อยเห็นใหม่ ว่าเราภูมิไว้มากกว่าเราเกิดมาร่วมกับครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ของเรา เวลาเราปฏิบัติไป อย่างที่พูดเมื่อกี้ ๒ ปีแรกนะ เราไฟมันแรงมาก ไฟมันแรงมาก โสย ทำอะไรนี่ทำจริง

เหมือนหลวงตาพูดเลย มีคนช่วยบอกที มีทางไป ให้คนบอกที จะไปให้ได้ มีใครบอกที แต่มันยังไม่มีใครบอกไง มันก็ลึกลับของมันไปอย่างนั้น

แล้วพอมานเจออาจารย์จวนเห็นใหม่ แล้วขึ้นไป อยู่กับหลวงตา ชัดกันตลอด เข้าๆ ขึ้นมาใส่แล้ว โคนด่าทุกวัน วันโคนด่า ๕ รอบ ๑๐ รอบ โคนด่าทุกวัน โคนด่าตลอด โคนด่าจนรำลือมาก แต่ในปฏิบัติของเรา เราว่าเราได้ประโยชน์ๆ แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ คอยชี้แนะ อย่างที่ว่า เพราะเราเห็นทางนี้มา เห็นการเปลี่ยนแปลงมา เห็นการเปลี่ยนแปลง ของความคิด เห็นการเปลี่ยนแปลงของใจมา แล้วถ้าโยมไม่มี

ความคิด มันเป็นสำเร็จรูป ความคิดอันเดียว วิทยาศาสตร์คิดตายตัว คิดถูกคิดผิด คิดอยู่อย่างนั้นนะ ไปไม่รอด โสดาบันนะ โสดาปัตติมรรค สกิทาคามรรค อนาคามรรค อรหัตตมรรค ไม่เหมือนกันเลย มันเหมือนกับตรี โท เอก ปริยญาตรีเรียนจบอย่างไร ปริยญาโทเรียนจบอย่างไร ปริยญาเอกอย่างไร ศาสตราจารย์ทำอย่างไร โสดาปัตติมรรค สกิทาคามรรค อนาคามรรค มันแตกต่างหลากหลายทั้งนั้น แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ มาคอยชัก คอยนำ

ตอนอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ ชัดกันอยู่อย่างนั้นนะ เถียงกันไปเถียงกันมา หน้าดำหน้าแดง เถียงกันทุกคืนเลย สุดท้ายแล้ว เอ้อ น่าจะนะ มันไม่ยอม น่าจะ หรือว่า ไม่ยอมรับ หรือ โสย มันไม่ยอมรับหรือ เพราะว่าง ว่างกูก็ว่างแล้ว มีอะไร กูเป็นหมดแล้ว กูนึกเอาเอง กูเป็นหมดเลย พุดอะไรกูรู้หมด สุดท้ายแล้ว แล้วมึงทำอย่างนี้ได้เปล่า ท่านทำเลย ทำอย่างนี้ได้เปล่า เอ้อ กูไม่รู้จัก

พระปฏิบัตินะ เวลาครูบาอาจารย์นะ ถ้าเป็น โสดาบัน พอพูดปั๊บรู้เลย ทำอย่างนี้ๆ เราารู้เลย อย่างเช่น เมื่อกี้ โยมไปที่ไปตากแดดกันมา ใครพูดถึงตรงนั้นปั๊บ บอกว่า เราไปตากแดดวันนั้นๆ ทุกคนจะรู้เหมือนกันหมดเลย ถ้าโสดาบัน พอพูดถึงจุดนั้นปั๊บ โสดาบันจะรู้ทันที ถ้าไอ้จุดที่เราไปตากแดดกันวันนี้ แล้วไอ้ขณะที่มันไม่เคยมา ไปพูดให้มันฟังสิ มันบอกว่าไปไหน ไปปลุกต้นไม้ที่หลวงพ่อกว่า อ้อ ในกำแพงนั้นใช่ไหม มันจะบอกเลยว่าในกำแพง เพราะมันเคยมาทำในกำแพงนั้นไง มันจะบอกว่าในนั้นใช่ไหม มันไม่รู้ที่โน่นหรือ มันไม่รู้ มันรู้แต่ในกำแพง ถ้าบอกว่าไปปลุกต้นไม้ใช่ไหม โอย ไปแล้ว โอย ในกำแพง เข้าออกทุกวันเลย ไม่ใช่ เขาไปนุ่งกันมา ไอ้บ้า

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าบอกโศดาบันเท่านั้น แล้วเอ็งพูดไม่ถึงตรงนั้นนะ ไม่ใช่ มันตรวจสอบกันได้ตลอด เป็นโศดาบัน สกิทากา อนาคา พระจะรู้ทันทีเลย พูดมา ผลัวะๆ ผลัวะเลย แล้วเอ็งทำอย่างนี้ได้ไหม ทำอย่างนี้ได้ไหม เอ้ เรากำลัง ธรรมดาณะเมื่อก่อนอยู่กับหลวงตานะ หลวงตาพูดธรรมดาขนาดไหนนะ เรา เอ้ เอ้อยู่ละ เอ้ ทำไมไม่เป็นอย่างนี้ ไม่เป็นอย่างนี้ เราก็คิดของเราไปอย่างหนึ่ง ก็เหมือนกับสองคนยลตามช่องนั้นแหละ เพราะหลวงปู่เถี่ยก็ทำอย่างนี้ เอ้ย งง เถียงกันอยู่อย่างนั้น เถียงกันอยู่อย่างนั้น สุดท้ายต้องพิสูจน์ เอ้ ถ้าอย่างนี้ อย่างนี้เราไม่รู้

ก็อย่างว่า ปลุกต้นไม้ไซ้ใหม่ ไซ้ ในกำแพง ใต้น้ำกุไม่เคยไป เอ้ มันเป็นอย่างไร มันไม่รู้ ไม่รู้ หรือว่าวะ หรือว่ามันคนละที่ มันไม่ใช่ที่เดียวกันแน่ๆ เลย น่าจะน่า น่าจะกว่ามันจะพิสูจน์นะ มันไม่ยอม มันไม่ยอม มันกลัวเสียเกียรติมัน โอ๊ย พอมันหันกลับมา นะ พอหันกลับมา พอมาเจอ โสย คนละที่เลย ไม่มีต้นไม้สักต้น ใ้อเรามันนอนอยู่ใต้ต้นไม้ มันคนละเรื่องเลย พอทำนั้นเสร็จ อ้าว อะไร อ้าว เข้าใจแล้ว เออ ไซ้ ไซ้ เข้าใจเข้าใจ

ถ้าการปฏิบัติ มีครูบาอาจารย์ เวลาเราพูด เราจะย้อนกลับมาว่า เรามีครูมีอาจารย์ เราเกิดมาพบ เราจะย้อนกลับมาถึงบอกตลอด ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์นะ โธ่ หลวงตาท่านบอกนะ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ หลวงตาท่านเข้าใจว่าท่านจะมาไม่ได้ละ หลวงตาท่านพูดบ่อยเลย ถ้าไม่มีคนชี้หน้า เราจะมาได้อย่างไร มันถึงว่า เวลาท่านพูดเห็นใหม่ หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมเรามา ครูบาอาจารย์เป่ากระหม่อมเรามา ชุบเลี้ยงเรามา ชุบเลี้ยงโดยธรรมนะ ใ้อชุบเลี้ยงด้วยอาหาร โยมใส่บาตรทุกวัน ใ้อชุบเลี้ยงด้วยธรรม ชุบเลี้ยงด้วยการชี้หน้า ด้วยการชี้แนะ หัวใจมัน ใ้อโฮ มันลงใจ มันรู้คุณมาก

ฉะนั้นนี่พูดถึงเรื่องบวช มันเป็นเวรเป็นกรรม แล้วเราหาทางออกได้ แต่เราไม่อยากจะให้มันรุนแรง ไม่อยากให้เกิดเรื่องมาก ได้เมื่อไรก็เมื่อนั้นเว้ย ยังไม่ได้ก็ตีไปเรื่อยๆ ตีไปเรื่อยๆ นี่คินะ ดีที่เป็นผู้หญิง ถ้าเป็นพระนี่หมดสิทธิ์ เพราะพ่อแม่ไม่อนุญาตไง เรายังคิดว่าพ่อแม่อนุญาต แต่ท่านไม่ได้อนุญาตจริงๆ ท่านไม่ได้อนุญาต ถ้าพูดถึงตามกฎหมายไม่ได้อนุญาต เพราะเราทำตัวเราประชดอยู่อย่างนั้น จนท่านหลุดปาก ท่านไม่ได้อนุญาตด้วยนะ ท่านบอกมึงจะไปไหนก็ไปเถอะไป โดยท่านรำคาญนะ มึงจะไปไหนก็ไปเถอะ

เราไปวัดเลย อนุญาตแล้ว ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้อนุญาตนะ ท่านบอกไม่ได้อนุญาตให้บวชนะ ท่านบอกว่า มันแบบว่า เราก็คืออยู่อย่างนั้นในบ้านนั้น สุดท้ายแล้วท่านคงจะรำคาญ เต็มเป็นคนพูดเอง ไปไหนก็ไปเหอะ เอ็งจะไปไหนก็ไปเหอะ คือท่านไล่ออกจากบ้าน ท่านไม่ให้ไปบวช ฎไปบวชเลย เราได้มาด้วย ยังจำคำนี้ได้ เอ็งจะไปไหนก็ไปเถอะ เราไปหาอุปัชฌาย์เลย พ่อแม่อนุญาตแล้ว นี้นะ ได้เป็นพระ ไปบวชพระมันลำบากตรงนี้

ไอ้นี้เป็นผู้หญิงวัย มันยังไม่มีตรงนี้ โอ้โฮ เรากว่าจะได้มา กว่าจะได้นี้มา มันไม่ใช่ของง่ายเลย ฉะนั้นเวลาพูดถึงว่าทำไมครูบาอาจารย์ถึงไปเกิดอยู่ในป่าในเขา ในป่าในเขา โห มึงไปเกิดในบ้าน เกิดในยังตระกูลใหญ่ด้วยนะ แล้วมึงคนไม่มีปฏิภาณ ไม่มีปัญญา บวชแล้วมันจะเอาปัญญาอะไร ใครตรองธรรมะให้มันพ้นจากกิเลส คนโง่คักดานเห็นใหม่ หลวงตาบอกคนฉลาดทางโลกนะ ประกอบอาชีพทางโลก จะประสบความสำเร็จมาก มาบวชพระ พระองค์นี้จะรุ่งเรืองมาก

ถ้าคนโง่จะไปอยู่ทางโลกนะ มันก็ทุกข์ยากของมันนั่นแหละ มาบวชแล้วมันก็เป็นพระโง่นั้นนะ แต่ถ้านะ พูดถึงนะเห็นใหม่ ถ้ามีปฏิภาณไหวพริบอย่างนั้น อยู่ทางโลกเห็นใหม่ มันก็มีปฏิภาณไหวพริบ เวลาบวชมาแล้ว มันก็มีปฏิภาณไหวพริบของมันเป็นปฏิภาณไหวพริบ ปัญญาอันนี้แหละ ที่จะทำให้เราชำระกิเลสของเราไป มันถึงบอกว่ามันเป็นบุญเป็นกรรมของคน ทีนี้เป็นบุญกรรมของคน เกิดมาก็เจอสภาพแบบนี้ก็เจอสภาพแบบนี้ก็ เราก็ต้องหาทางแก้ไข แก้ไข คือ อย่างเราไม่อยากให้สะท้อน

แต่เราก็อยากให้บวชจริงๆ นะอยากให้บวช อยากให้เป็น เพราะเวลาเทศน์เกือบเป็นเกือบตาย เห็นใหม่ เทศน์เพื่อให้เนกขัมมะ เวลาเทศน์นะ ให้พวกเรา ให้พวกโยมเห็นใหม่ เห็นใหม่บวชพระ พอบวชพระมีโอกาสนะ แล้วพอมาบวชเสร็จแล้วนะ ก็ต้องมาคอยแะ แะกันปฏิบัติให้เป็น โห จดอีก จดแล้วจดอีก หน้าที่ของพ่อแม่ครูบาอาจารย์สร้างพระ เวลาเทศน์กับโยมนะ เวลาพูดกับโยมเห็นใหม่

โยมพูดเสร็จจากศีล ๕ ก็เป็นศีล ๘ เห็นใหม่ ถือพรหมจรรย์ จากศีล ๘ เป็นศีล ๑๐ จากศีล ๑๐ ก็เป็น ศีล ๒๒๗ จริงใหม่ เทศน์เกือบตายก็เพื่อจะให้บวช บวชนะ บวชกาย บวชใจ แต่เวลาจำเป็นจริงๆ จริงๆ แล้วเราอยากให้บวช อยากมาก อยากให้บวช เพราะความบวช เขาเรียกว่า มันบุญกุศลมันสูงขึ้น แต่เราก็ไม่อยากให้สะท้อนกับหัวใจของใน

ครอบครัว เราก็ไม่อยากจะกระเทือน ฉะนั้นต้องค่อยๆ หาทางออก เพื่อความเป็นไปเห็น
ใหม่ เราจะสรุปว่า ถ้ามีบุญ มีโอกาส มันก็จะประสบความสำเร็จ ถ้ายังไม่ถึงโอกาส เราก็
สร้างบุญของเราไป เพื่อประสบความสำเร็จนะ เอวัง